

PAŽANGOS PRIEMONIŲ FORMAVIMAS IR PAGRINDIMAS

Justina Jakštienė
Edvinas Bulevičius

CPVA

2021-02-11

PPP LIETUVA
CENTRINĖ PROJEKTŲ
VALDYMO AGENTŪRA

Pažangos priemonės formavimas ir alternatyvų analizė
MOKYMŲ PROGRAMA
I dalis

9.00 – 9.10	Darbotvarkės ir mokymų formato pristatymas.
9.10 – 10.00	Intervencijos logika. Priemonės turinys ir argumentacija. <ul style="list-style-type: none">- Priemonės vieta strateginio planavimo kontekste bei sąsajos su pagrindiniais strateginio planavimo dokumentais.- Priemonę reglamentuojantis teisinis kontekstas. Taikomos būtinos įgyvendinti sąlygos.- Priemonės poreikio, sprendžiant viešojo sektoriaus problemas, analizė, jos aktualumas ir siekiami rezultatai.- Tikslinės grupės ir jų poreikiai.- Priemonės tikslas ir uždaviniai, siekiamo pokyčio kiekybinė išraiška.- Stebėsenos rodikliai, jų pasiekimo tarpinių ir galutinių reikšmių planavimas.- Valstybės pagalbos identifikavimas.
10.00 – 10.15	Pertrauka

Pažangos priemonės formavimas ir alternatyvų analizė
MOKYMŲ PROGRAMA
II dalis

10.15 – 12.00	Priemonės veiklos ir alternatyvų formavimas <ul style="list-style-type: none">- Priemonės veiklų identifikavimas ir alternatyvų formavimas.- Alternatyvų palyginimo metodai. Alternatyvų palyginimas ir geriausios pasirinkimas. Priemonių skaičiuoklė. <ul style="list-style-type: none">- Ataskaitinis laikotarpis.- Analizės principai.- Priemonės investicijos.- Reinvesticijos po priemonės įgyvendinimo.- Likutinė vertė.- Veiklos pajamos ir sąnaudos.- Socialinis-ekonominis poveikis.- Priemonių skaičiuoklės taikymas. Analizės metodų projektuose nustatymas.
12.00 – 13.00	Pietų pertrauka

Pažangos priemonės formavimas ir alternatyvų analizė
MOKYMŲ PROGRAMA
III dalis

13.00– 13:40	Geriausios priemonės įgyvendinimo alternatyvos detalizavimas ir įgyvendinimo prielaidos <ul style="list-style-type: none">- Priemonės finansavimas, apimtis ir šaltiniai.- Priemonės veiklų projektų vykdytojai, projektų atranka ir atrankos kriterijai.- Partnerystė su socialiniais ekonominiais partneriais ir priemonės viešinimas.- Priemonės vidinis ir išorinis suderinamumas.- Priemonės įgyvendinimo laikotarpis ir planas.- Priemonės valdytojas ir administruojančios institucijos.
13.40 – 14.00	Klausimai ir diskusija.

MOKYMŲ FORMATAS

- Priemonės formavimas ir pagrindimas: mokymai su praktine skaičiuoklės taikymo dalimi;
- Mokymų medžiaga – atmintinės forma (detalizacijos ir papildoma informacija - „notes“ lauke).

Klausimų – atsakymų sesija kiekvienos dalies pabaigoje.

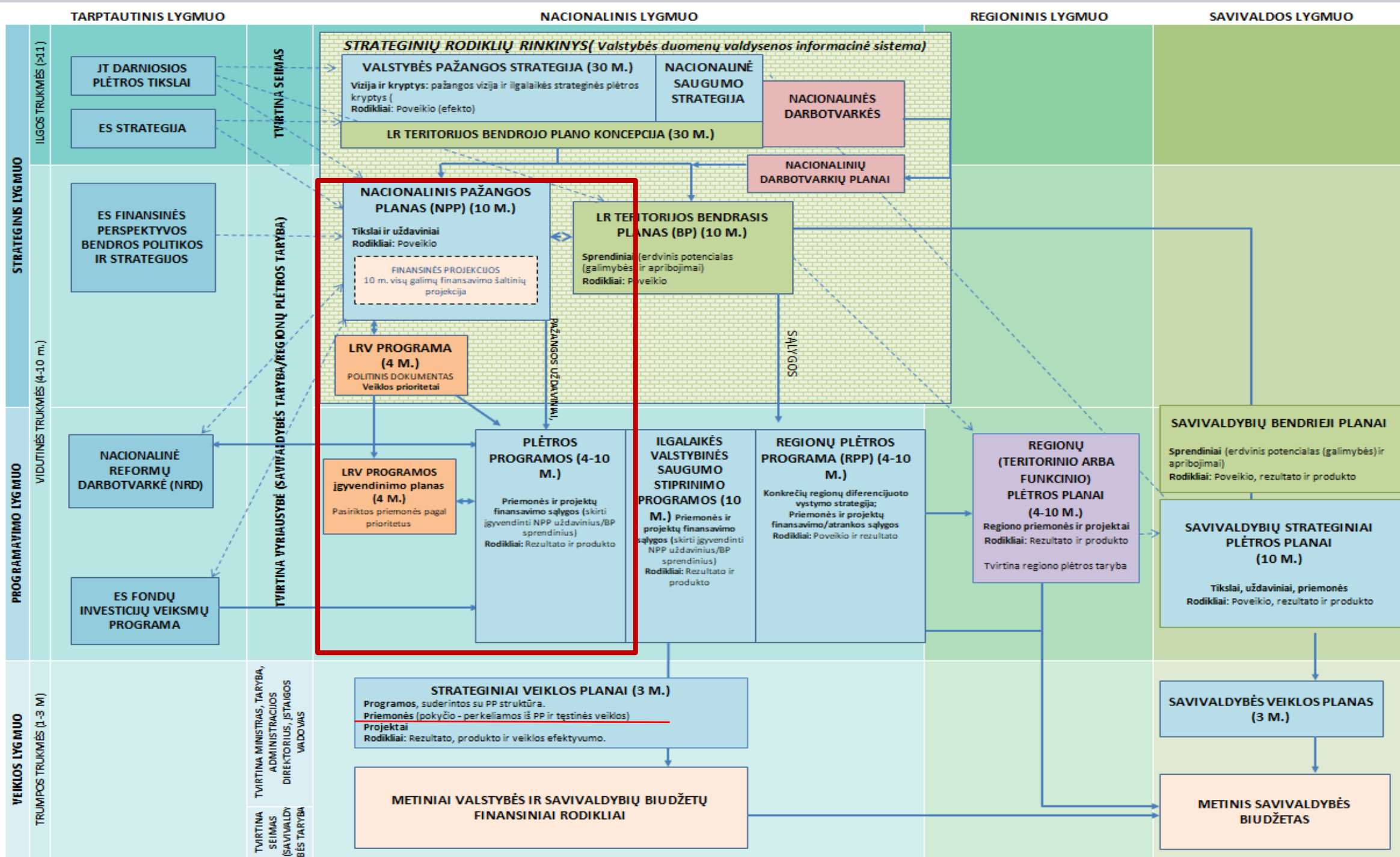

I. INTERVENCIJOS LOGIKA

“Interventions are theories, and
evaluation is the test”

(Pawson and Tilley)

Intervencijos logika - tai šąsaja tarp įvertintų poreikių, tikslų, investicijų, rezultatų ir sukuriamo poveikio.

NPP UŽDAVINYS

Problema „x“. Kodėl yra problema „x“?

Nes „A“. Kodėl?

Nes „B“. Kodėl?

Nes „A.1“. Kodėl?

Nes „B.1“. Kodėl?

Nes „B.2“. Kodėl?

Nes „A.2“. Kodėl?

Nes „B.1.a“. Kodėl?

Nes „B.2.a“? Kodėl?

Nes „A.3“.

Nes „B.2.c“

Nes „B.2.d“

Kita PP

PP INTERVENCIJŲ KRYPTIS

PAŽANGOS PRIEMONĖ

I PRIEMONĖS
ALTERNATYVA

II PRIEMONĖS
ALTERNATYVA

III PRIEMONĖS
ALTERNATYVA

OPTIMALIAUSIA
PRIEMONĖS
ALTERNATYVA

PLĖTROS
PROGRAMOS
RENGIMO
ETAPAS

PRIEMONĖS
FORMAVIMO
ETAPAS

REIKALAVIMAI PP NURODOMOMS INTERVENCIJŲ KRYPTIMS

Priemonė, kuri identifikuojama PP – plati interveicinė kryptis, kuri apima visas valstybės intervencijas tai pačiai PP identifikuotai problemai/priežasčiai šalinti/spręsti.

PP nurodoma priemonė neturi nustatyti konkretaus įgyvendinimo būdo ar techninio sprendinio, nes tai detaliau bus nagrinėjama kitame etape – rengiant detalų priemonės aprašymą bei vertinant priemonės įgyvendinimo alternatyvas.

PP PRIEMONĖ - PLATI INTERVENCINĖ KRYPTIS

PAVYZDYS

Sutelkties PP Priemonės

5. Plėsti darbo su jaunimu sistemą (darbas su jaunimu gatvėje, atvirasis darbas su jaunimu, mobilusis darbas su jaunimu, atviri jaunimo centrai, tėvystės įgūdžių, pozityvios tėvystės stiprinimo ir kt. paslaugos)

6. Darbuotojų, dirbančių su jaunimu ugdymo ir kompetencijų kėlimo modelio kūrimas ir diegimas

Priemonė

1. Plėtoti savalaikio ir efektyvaus darbo su jaunimu sistemą:

Galimos veiklos atlikus alternatyvų formavimą ir palyginimą:

- Savalaikio ir efektyvaus darbo su jaunimu modelio identifikavimas;
- Reguliacinės veiklos: (pvz.: darbo su jaunimu formalaus ir neformalaus švietimo turinys, koordinavimo funkcijos ir t.t.);
- Paslaugų jaunimui plėtra;
- Darbuotojų kompetencijų kėlimo modelio identifikavimas, diegimas ir darbuotojų mokymas;
- Komunikacija siekiant nuostatų pokyčio.

PP NURODOMA PRIEMONĖ NETURI NUSTATYTI KONKRETAUS ĮGYVENDINIMO BŪDO AR TECHNINIO SPRENDINIO

PAVYZDYS

Problema: Mažai studijuojančiųjų aukštosiose mokyklose STEAM dalykus.

Investicijų kryptis (priemonė):

- Aukštųjų mokyklų STEAM studijų infrastruktūros tobulinimas;
- Tikslinės STEAM stipendijos.

Investicijų kryptis (priemonė):

- STEAM dalykų pasirinkimo aukštosiose mokyklose skatinimas (veiksmingiausio paskatų rinkinio sudarymas ir taikymas).

Konkrečios
alternatyvos

- STEAM integravimas ankstesniuose švietimo etapuose;
- Informavimas ir konsultacijos vyresnių klasių mokiniams;
- Aukštųjų mokyklų orientavimas;
- Darbdavių įsitraukimas į studijų programų atitikimą rinkos poreikiams.
- Komunikacija.

Visa tai apima eilę R, I, K veiklų.

PP NURODOMA PRIEMONĖ NETURI NUSTATYTI KONKRETAUS ĮGYVENDINIMO BŪDO AR TECHNINIO SPRENDINIO

PAVYZDYS

PP nurodoma priemonė **identifikuoja konkrečius įgyvendinimo būdus ir tech. sprendinius** (apriboja alternatyvas), kai:

- Nurodoma, kad **priemonė skirta infrastruktūros plėtrai:**

Pvz.: - plėtoti vidaus vandens transporto infrastruktūrą;
- STEAM infrastruktūros tobulinimas.

- Priemonėje numatomi **produkto** (ne rezultato) **stebėsenos rodikliai:**

Pvz.: - Gavusių paramą specialiųjų poreikių studentų skaičius;
- Lietuvos kaimo tinklo žinių sklaidos, komunikacijos priemonių skaičius;

- Numatomas **paslaugos kokybės gerinimas konkrečiose srityse:**

Pvz.: - Gerinti švietimo paslaugų kokybę aprūpinant efektyviai veikiančias bendrojo ugdymo mokyklas laboratorine įranga ir priemonėmis.
- Padidinti ugdymo paslaugų prieinamumą atskirtį patiriantiems vaikams, **infrastruktūrą pritaikant neįgaliesiems** efektyviai veikiančiose mokyklose.

LR STRATEGINIO VALDYMO ĮSTATYMAS:

Pažangos uždavinys – tam tikros valstybės veiklos srities pokytis, įtvirtintas strateginio lygmens planavimo dokumentuose, kurio siekiama įgyvendinant strateginį tikslą.

Pažangos priemonė – kryptingas strateginio valdymo sistemos dalyvių veiksmų rinkinys, įgyvendinantis pažangos uždavinį.

Pažangos veikla – konkrečiu apibrėžtu laikotarpiu strateginio valdymo sistemos dalyvių **vykdoma veikla**, skirta naujam produktui sukurti ar geresnėms sąlygoms tęstinei veiklai vykdyti sudaryti, įgyvendinant pažangos uždavinius.

LR Finansų ministro įsakymo priedai

PLĖTROS PROGRAMOS PAŽANGOS PRIEMONĖS TVIRTINIMO FORMA:

- Priemonės pavadinimas, numeris;
 - Siekiami rezultatai (rodikliai);
 - Finansavimo apimtis ir šaltiniai;
 - Prioritetiniai atrankos kriterijai.
-

PLĖTROS PROGRAMOS PAŽANGOS PRIEMONĖS PAGRINDIMO FORMA:

I. SITUACIJOS ANALIZĖ IR SIEKIMAS POKYTIS

- Priemonės poreikis, tikslinės grupės;
- Laukiamo pokyčio detalizavimas;
- Įgyvendinimo teritorija ir teritoriniai skirtumai

II. ALTERNATYVŲ ANALIZĖ

- Priemonės įgyvendinimo alternatyvų formavimas
- Alternatyvų palyginimas ir geriausios alternatyvos pasirinkimo argumentai

III. GERIAUSIOS PRIEMONĖS ALTERNATYVOS DETALIZAVIMAS

- Teisinė aplinka
 - Priemonės projektų vykdytojai
 - Projektuose taikomų analizės metodų nustatymas ir projektų atrankos būdai
 - Priemonės įgyvendinimo laikotarpis ir įgyvendinimo planas
 - Partnerystė su socialiniais ir ekonominiais partneriais
 - Priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodikliai ir priemonės poveikio matavimas
 - Finansavimo formos ir finansavimo šaltiniai.
-

PAŽANGOS PRIEMONĖ

Priemonė:

- ➔ turi būti veikly derinys,
- ➔ kuris leistų išspręsti problemą **racionaliai, efektyviai ir rezultatyviai**,
- ➔ užtikrinant geriausią rezultatą už **investuotas pažangos lėšas**,
- ➔ užtikrinant pažangos uždaviniui nustatytų **poveikio rodiklių pasiekimą**.

PRIEMONĖS VEIKLŲ TIPAI

Priemonė gali apimti reguliacines, investicines, komunikacines veiklas (derinius), orientuotas į siekiamą sukurti **pokyti**.

REGULIACINĖS VEIKLOS - nustato, pakeičia ar panaikina normas, įpareigojimus, įveda ir pakeičia mokesčius, nustato ar pakeičia finansinių paskatų ir kitų išmokų mokėjimą.

- Norminiai;
- Mokestiniai;
- Finansinės paskatos ir kitos išmokos.

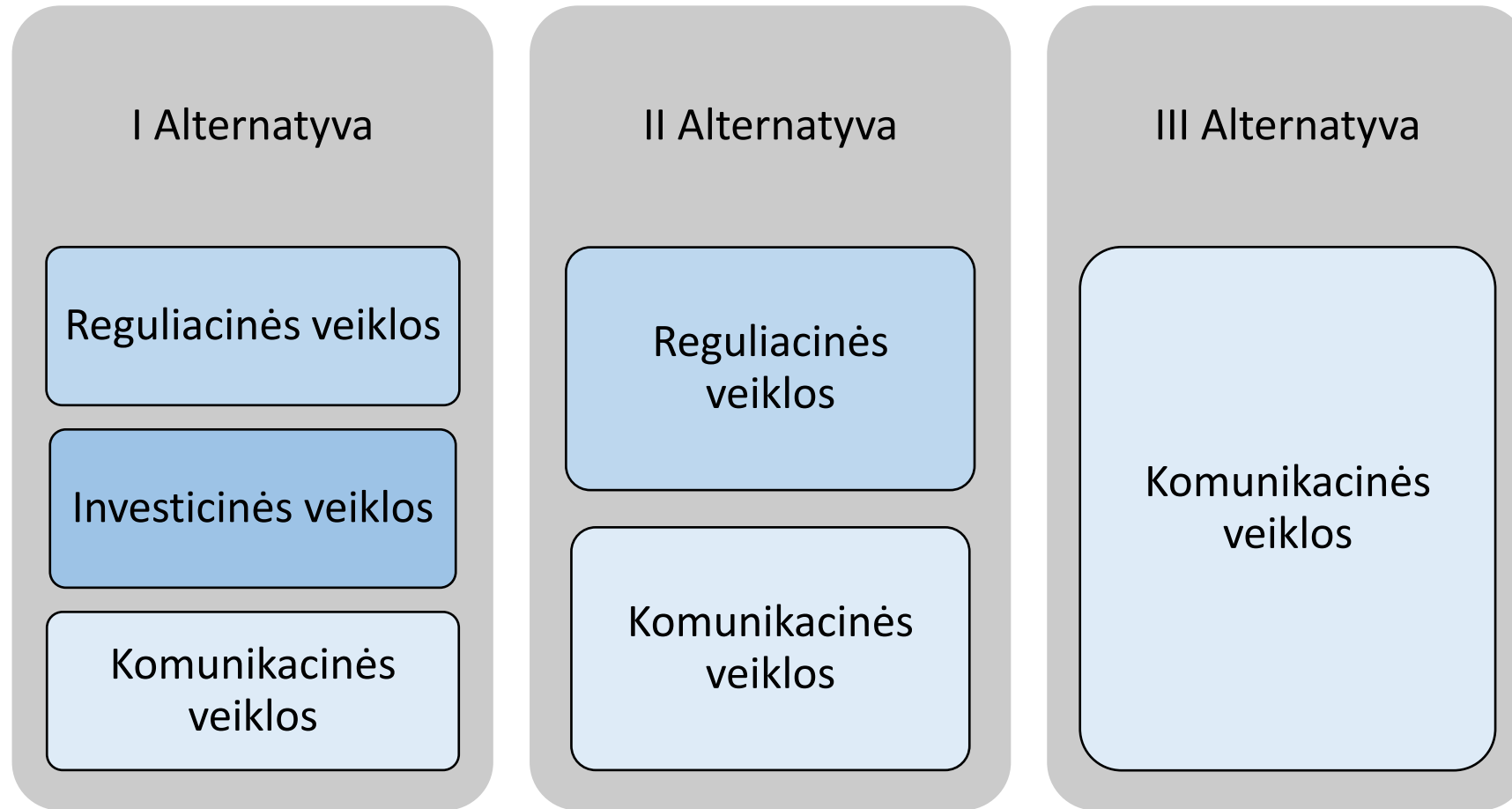
INVESTICINĖS VEIKLOS - apima finansines investicijas į infrastruktūrą, paslaugų plėtrą, žinias ir žmogiškuosius išteklius.

- Infrastruktūros vystymas;
- Investicijos į žinias, žmogiškuosius išteklius ir pan. (mokymai, tyrimai ir kt.).

KOMUNIKACINĖS VEIKLOS – jomis siekiama visuomenės nuostatų bei elgsenos pokyčio, taip pat supažindinti tikslinę grupę su naujomis idėjomis bei suteikti informaciją. Komunikacinės veiklos gali būti individualūs arba pastiprinantys kitų priemonės veiklų įgyvendinimą.

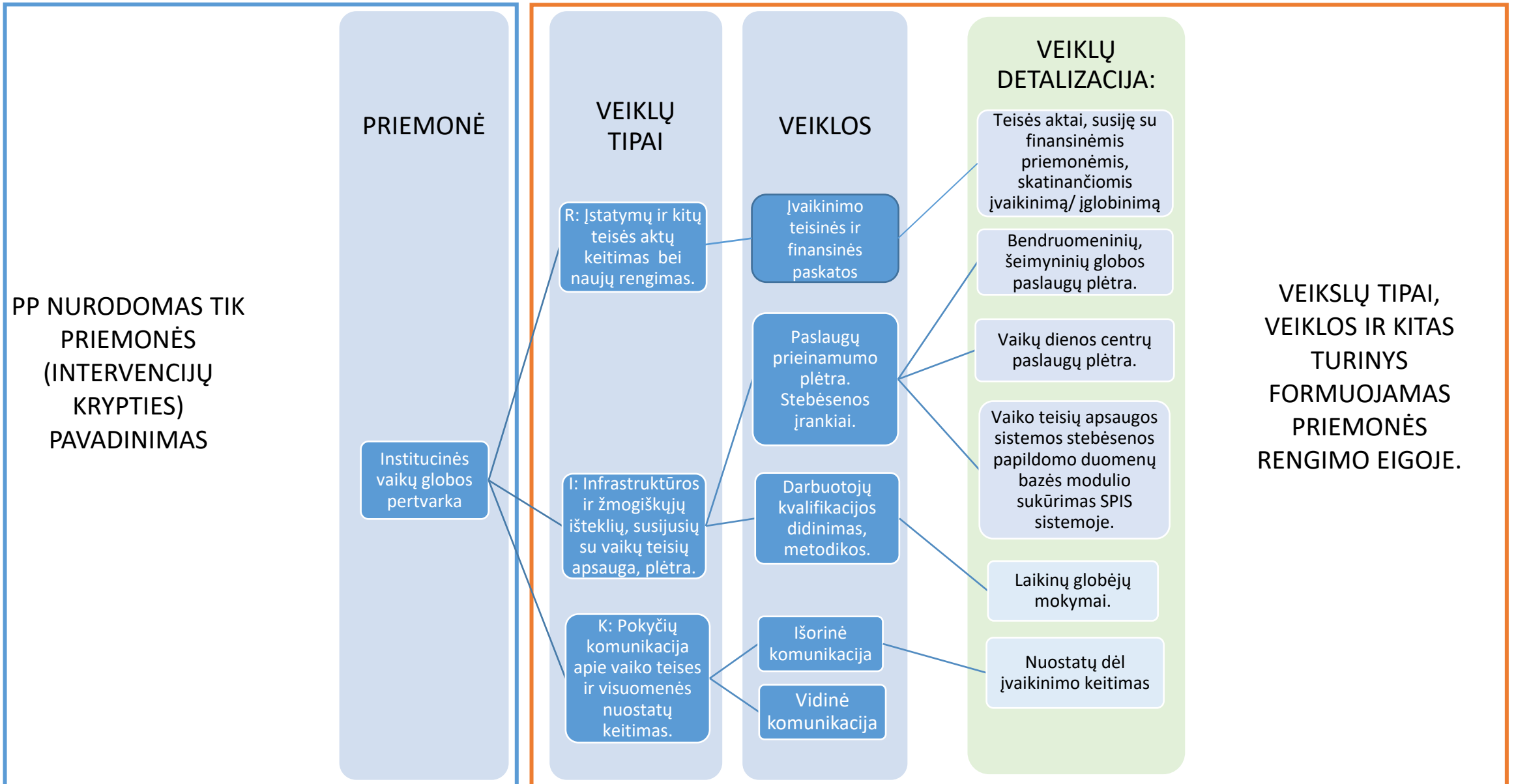

PRIEMONĖS ALTERNATYVOS

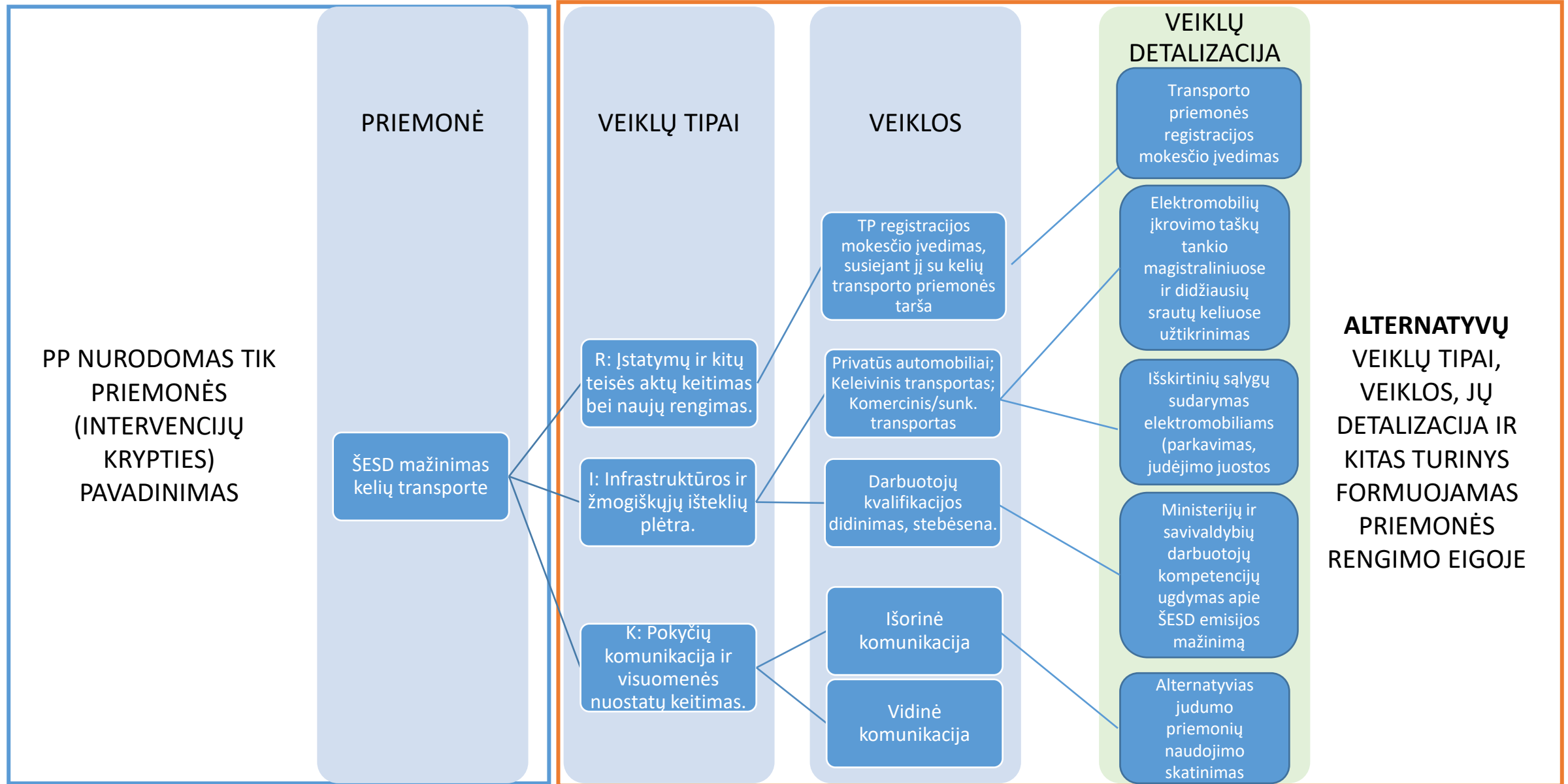

Formuojant priemonę nagrinėjamos priemonės alternatyvos ir iš jų argumentuotai parenkama geriausia.

PAVYZDYS: PP -> PRIEMONĖ: VEIKSMŲ TIPAI, VEIKLOS IR KVIETIMAI

PAVYZDYS: PP -> PRIEMONĖ: VEIKLŲ TIPAI, VEIKLOS, DETALIZACIJA

SVARBU RENGIANT PRIEMONĘ

Priemonių rengėjai į problemos sprendimą ar problemą sąlygojančios priežasties pašalinimą turėtų žvelgti iš **naudos visuomenei perspektyvos**, priimant valstybei naudingiausius sprendimus, vadovaujantis patikimais ir objektyviais įrodymais.

Jei į priemonės rengimą įtraukiami *projektų plėtotojai ar vykdytojai* (valstybės projektų planavimo atveju), ministerija turi užtikrinti **pagrindimo ir informacijos objektyvumą ir pagrįstumą siekiant naudos visuomenei**.

SVARBU RENGIANT PRIEMONĘ

STRATEGINIO VALDYMO SISTEMOS PRINCIPAI

Į sprendimų priėmimo procesus **įtraukiamos** suinteresuotos šalys, socialiniai ir ekonominiai partneriai. Informacija apie pasiektą pažangą ir panaudotas lėšas aiški, suprantama ir **viešai prieinama**.

Bendradarbiavimas tarp strateginio valdymo sistemos dalyvių, racionaliai naudojant jų turimus žmogiškuosius, materialinius ir finansinius išteklius strateginiams tikslams pasiekti ir uždaviniams įgyvendinti.

Siekama **didžiausios naudos mažiausiomis sąnaudomis**, racionaliai paskirstant turimus finansinius išteklius, atsižvelgiant į strateginius tikslus, uždavinius ir finansines galimybes naudoti ir išlaikyti pasiektus rezultatus.

Tikslų ir uždavinių įgyvendinimas laiku, pasirenkant tam tinkamiausius būdus ir atsisakant vertės nekurančios veiklos ar funkcijų.

Remiamasi kokybiškais, patikimais, išsamiais, aktualias **įrodymais**.

Sprendimai ir planavimo dokumentai tarpusavyje turi būti susieti aiškiais **loginiais ryšiais**, o jų visuma turi sudaryti sąlygas pasiekti ilgalaikę ir darnią valstybės pažangą, užtikrinti veiksmingą valdžios sektoriaus finansų planavimą ir panaudojimą.

Atsižvelgiama į **lygių galimybių integravimą** planavimo, įgyvendinimo, stebėsenos ir vertinimo etapuose.

SVARBU RENGIANT PRIEMONĘ

- Tikslų, uždavinių apibrėžtumas ir pasiekiamumas: priemonės tikslai, uždaviniai ir veiklos yra aiškiai apibrėžti, ambicingi ir pasiekiami per priemonės įgyvendinimo laikotarpį - laiko ir turimų resursų atžvilgiu.
- Išmatuojamumas: Išmatuojamumas: priemonės (ir jos atskirų alternatyvų) parametrai (išlaidos ir siekiamas pokytis) išreikšti kiekybinėmis reikšmėmis, kurios leidžia priemonės tikslingumą vertinti objektyviai.
- Paremta konkrečiais įrodymais: formuojant ir įgyvendinant priemonę sprendimai grindžiami kokybiškais, patikimais, išsamiais, aktualiais įrodymais. Įrodymai gali apimti duomenis, faktus, teiginius, tarptautinių organizacijų rekomendacijas, išvadas ir kitą objektyvią informaciją.

Įrodymai ir jų šaltiniai gali apimti:

- Lietuvoje ir užsienio šalyse atliktus tyrimus (pvz.: visuomenės elgsenos ir nuostatų tyrimus, kokybinius tyrimus, kompleksinius mokslinius tyrimus ir t.t.);
- Europos Komisijos, EBRD, JT ir kitų autoritetinių institucijų atliktus tyrimus, vertinimus, rekomendacijas;
- Įžvalgas, kuriomis disponuoja už politikos sritį atsakingi ministerijos ir kitų suinteresuotų šalių atstovai;
- Socialinių ir ekonominių partnerių, politikos srities ekspertų siūlymus;
- Lietuvos statistikos departamento, Eurostat bei kitos palyginamus duomenis renkančios ir teikiančios institucijos;
- Pilotinių eksperimentų rezultatai, sėkmės pavyzdžiai ir pan.

SVARBU RENGIANT PRIEMONĘ

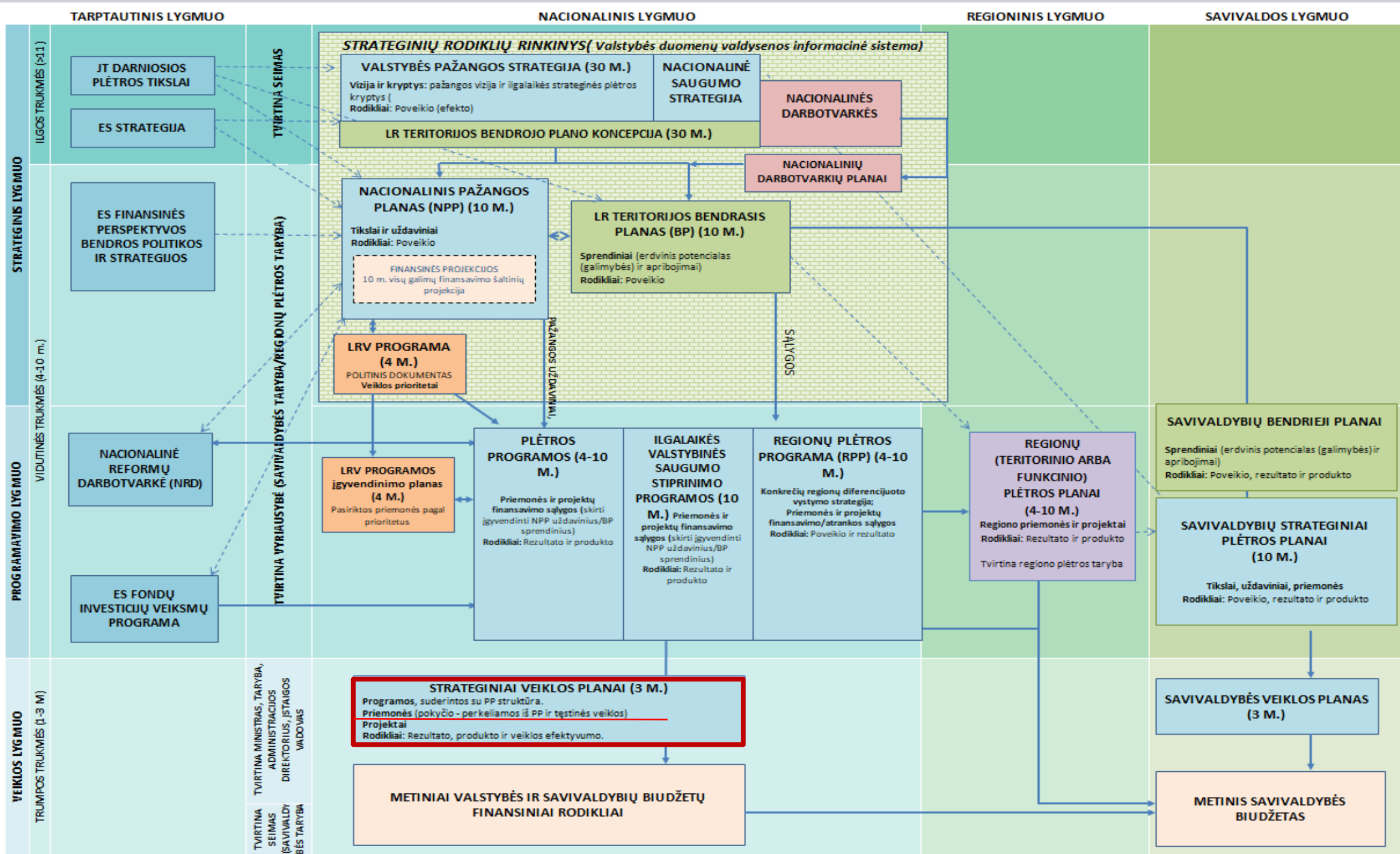
Jeigu stokojama empirinių duomenų apie problemą ir jos priežastis, rekomenduojama organizuoti bent vieną ekspertų fokusuotą grupinę diskusiją, kuri padėtų teisingai apibrėžti problemą ir jos priežastis. Šios diskusijos metu galėtų būti svarstomi ir kiti priemonės klausimai (pvz. tikslinės grupės identifikavimas, alternatyvūs problemos sprendimo būdai ir t.t.).

Tarp PP ir konkrečios priemonės rengimo gali būti **kelių metų laiko tarpas**, todėl tikslinga dar kartą peržvelgti įrodymus, informacijos šaltinius, tendencijas.

Pažangos priemonės formavimo ir pagrindimo rekomendacijų priede pateikiamas galimas įrodymų šaltinių sąrašas pagal šias kategorijas:

- Lietuvos duomenys ir statistikos teikėjai
- Tarptautinės duomenų bazės ir statistika
- Tarptautiniai demografijos duomenų šaltiniai
- Mokslinių tyrimų duomenų bazės
- Visuomenės nuomonės, nuostatų tyrimų šaltiniai

NPP

NPP tikslas
2. Didinti gyventojų socialinę gerovę ir įtraukti, stiprinti sveikatą ir gerinti Lietuvos demografinę padėtį

NPP uždavinys
2.3. Didinti nedirbančiųjų įtraukimą į darbo rinką, siekiant užtikrinti tinkamą darbą ir pajamų šaltinį, bei, tuo pačiu, geriau panaudoti laisvų darbo išteklių potencialą ir spręsti kvalifikuotų darbuotojų trūkumo problemą. Įgyvendinant uždavinį, didinamas užimtumo rėmimo sistemos efektyvumas, siekiant kuo didesnei daliai nedirbančiųjų ir kuo greičiau rasti tinkamą darbą bei užtikrinti jų užimtumo tvarumą, ilgalaikį išlikimą darbo rinkoje.

NPP uždavinio rodikliai

1. Ilgalaikio nedarbo lygis (procentai) (2025 m. – 1,7; 2030 m. – 1,5).
2. Pakartotinai per 12 mėnesių nuo neterminuoto į(s)i darbinimo įregistruotų bedarbių dalis (procentai) (2025 m. – 18,2; 2030 m. – 17,6)

Problemų-priežasčių analizė

Uždavinio problema
Ribotas laisvų darbo išteklių įtraukimas į darbo rinką

Priežastys

1. Nepakankama užimtumo rėmimo aprėptis.
2. Dalyvavimo darbo rinkoje skirtumai tarp atskirų socialinių grupių.
3. Kvalifikuotų darbuotojų ir reikalingų įgūdžių trūkumas.
4. Nepakankama švietimo ir mokymo bei mokymosi visą gyvenimą sistemos atitiktis darbo rinkos poreikiams.
5. Neigiami demografiniai pokyčiai. <...>

Finansavimo šaltiniai

- Valstybės biudžeto lėšos;
- ESI lėšos <..>

Priemonė (pavyzdys)

Didinti labiausiai pažeidžiamų asmenų grupių užimtumą

	Veikla (pavyzdys)	Veiklos tipas	Vykdytojas
1.	Teisės aktų keitimas	reguliacinė	PP valdytojas
2.	Motyvacinės sistemos sukūrimas	investicinis	PP valdytojas
3.	Visuomenės informavimo kampanija	komunikacinis	UT
4.	Ir t.t.		

PP galimos numatyti priemonės

1. Sukurti tvarią aktyvios darbo rinkos politikos priemonių finansavimo sistemą;
2. Skatinti verslumą ir naujų darbo vietų kūrimą, teikiant paramą pradedantiesiems verslų;
3. Didinti labiausiai pažeidžiamų asmenų grupių užimtumą;
4. Skatinti grįžtamąją migraciją ir didinti asmenų galimybes integruotis į darbo rinką <...>

SVP

Didinti labiausiai pažeidžiamų asmenų grupių užimtumą

Į SVP priemonė perkeliama priemonė tuo pačiu pavadinimu ir numeriu

PAŽANGOS PRIEMONĖS TURINYS

PRIEMONĖS POREIKIS, SPRENDŽIANT VIEŠOJO SEKTORIAUS PROBLEMAS

Vadovaujantis Plėtros programoje aprašyta problemos ir priežasčių analize, detaliau pagrindžiamas konkrečios priemonės **poreikis, nurodant laukiamą kiekybinį ir/ar kokybinį pokytį** atsižvelgiant į reguliacinius, investicinius, komunikacinius pokyčio aspektus:

ESAMA SITUACIJA	POKYČIO POREIKIS
Reguliacinis pokyčio aspektas	
Esamas reglamentavimas bei jo nulemiami apribojimai ir kt. sąlygos.	Esamo reglamentavimo pokyčių poreikis siekiant problemos sprendimo, ją lemiančių priežasčių pašalinimo.
Investicinis pokyčio aspektas	
Esama situacija infrastruktūros, žmogiškųjų išteklių ir žinių srityje. Esama situacija pagrindžiama įrodymais, integruojant konkrečius faktinius finansinius, veiklos, kokybinius ar kitus parametrus (3 metų laikotarpyje).	Siekiamo kokybinio ar kiekybinio pokyčio aprašymas vadovaujantis tais pačiais parametrais.
Komunikacinis pokyčio aspektas	
Esama visuomenės ar tikslinės grupės elgsena ar nuostatos, komunikacijos trūkumas ar keistina kryptis ir pan. Pagrindžiama objektyviais įrodymais.	Siekiamo nuostatų, elgsenos, komunikacijos apimčių ar krypties pokyčio aprašymas vadovaujantis tais pačiais parametrais.

PRIEMONĖS POREIKIS, SPRENDŽIANT VIEŠOJO SEKTORIAUS PROBLEMAS

PAVYZDYS (1) : SOCIALINIS BŪSTAS

ESAMA SITUACIJA	POKYČIO POREIKIS
Reguliacinis pokyčio aspektas	
Esamas reglamentavimas apriboja socialinio būsto tikslinę grupę nuomotis ar įsigyti tinkamą būstą, todėl susidaro laukiančiųjų eilės, o gavus būstą jis dažnai neatitinka poreikių (1 asm. tenkantis plotas mažesnis nei vidutinis Lietuvoje; būstas nepritaikytas neįgalius narius turinčioms šeimoms.)	Esamo reglamentavimo išplėtimas siekiant sudaryti galimybę dalinai kompensuoti būsto nuomos arba išperkamosios nuomos mokestį, formuoti kitas paskatas, leidžiančias neapriboti tikslinės grupės galimybių nuomotis atitinkantį poreikius būstą.
Investicinis pokyčio aspektas	
Lietuvoje 2020 m. socialinio būsto laukia 10 tūkst. šeimų, kurių 20 proc. turi neįgalų šeimos narį. Socialinio būsto laukiama vidutiniškai 10 metų. Nuo 2017 m. laukiančiųjų skaičius auga po 3 proc. kasmet.	Siekama, kad iki 2025 m. Lietuvoje neliktų socialinio būsto laukiančiųjų eilių, o tikslinės grupės būsto poreikiai būtų patenkinti per 1 mėn.
Komunikacinis pokyčio aspektas	
2020 m. atlikus visuomenės nuomonės apklausą paaiškėjo, kad Lietuvos gyventojų tolerancija socialiai remtinų, neįgalų ar socialinę atskirtį patiriančių kaimynų atžvilgiu yra ypač neigiama (90 proc. respondentų teigė, kad nenorėtų tokios kaimynystės). Tai apsunkina socialiai jautrių grupių integracijos bei (re)socializacijos procesus.	Siekiamas visuomenės nuostatų ir elgsenos pokytis didinant kaimynystės toleranciją. Siekiama, kad 2025 m. atlikus pakartotinę apklausą neigiamai nusiteikę būtų ne daugiau 50 proc. respondentų visuomenės nuomonės tyrime.

PAVYZDYS (2): Eismo saugumas

ESAMA SITUACIJA	POKYČIO POREIKIS
Reguliacinis pokyčio aspektas	
<p>Tobulintina paskatų sistema, kuri sudarytų sąlygas užtikrinti transporto priemonių parko naujumą ir saugumą.</p> <p><u>Lietuvoje registruotų transporto priemonių vidutinis amžius yra apie 14 m., daugiau nei 50 proc. visų TA pateiktų transporto priemonių turi didelių trūkumų.</u></p>	<p>Esamo reglamentavimo išplėtimas siekiant sudaryti paskatas transporto priemonių parko atnaujinimui bei užtikrinti jų techninės būklės tinkamumą eksploatacijos metu. Siekiama, kad 2030 m. transporto priemonių vidutinis amžius būtų <10 m., o TA nustatytų didelių trūkumų apimtis neviršytų 30 proc.</p>
Investicinis pokyčio aspektas	
<p>Eismo įvykių rizikos valdymo priemonės neapima visų duomenų ir tarpinstitucinio suderinamumo.</p> <p>Eismo įvykių informacinėje sistemoje trūksta xx duomenų, o vedami duomenys nepatikimi, nes nesurenkama informacija apie zz. Nevykdomi duomenų mainai su xx registrais. Negalima kokybiška analizė ir efektyviausių priemonių taikymas. Neužtikrinamas taikomų eismo rizikos valdymo priemonių efektyvumas ir stebėseną: xx juodųjų zonų jau 10 metų išlieka nepakitęs įvykių skaičius.</p>	<p>Siekiama, kad iki 2025 m. būtų užtikrintos sąlygos eismo įvykių rizikos valdymo priemonių taikymo veiksmingumui ir efektyvumui naudojant valstybės išteklius bei remiantis kokybiškais įrodymais (reikiamais duomenimis, analitika ir pan.).</p> <p>Iki 2025 m. turi būti sudaryti rizikos valdymo scenarijai visoms eismo juodosioms zonoms, kurios leistų iki 2030 m. jas eliminuoti.</p>
Komunikacinis pokyčio aspektas	
<p>VšĮ. Kelių ir transporto tyrimo instituto studijoje „Kalbėjimo telefonu vairuojant dažnumo tyrimai“ nustatyta, kad <u>Lietuvoje apie 45 proc. vairuotojų kalba mobiliojo ryšio priemonėmis be laisvų rankų įrangos vairuodami automobilį ir apie 30 proc. vairuotojų rašo trumpąsias žinutes. Apie 16 proc. vairuotojų vairuodami automobilį naršo internete.</u></p>	<p>Siekiamas visuomenės nuostatų ir elgsenos pokytis eliminuojant eismo rizikas keliančius įpročius. Siekiama, kad 2025 m. <u>ne daugiau nei 10 proc.</u> vairuotojų kalbės mobiliojo ryšio priemonėmis be laisvų rankų įrangos ir apie <u>ne daugiau nei 5 proc.</u> vairuotojų rašys trumpąsias žinutes. <u>Ne daugiau nei 1 proc.</u> vairuotojų vairuodami automobilį naršys internete.</p>

PRIEMONĖS POREIKIS

Priemonėje turi būti aprašoma kas bus vykdoma priemonės įgyvendinimo metu **įvertinus šiuo metu vykdomų reformų, programų ir projektų pasiekimus.**

Vykdyti sisteminę viešojo valdymo reformą

Visa reformos apimtis iki 20XX metų.

Iki Priemonės įgyvendinimo pradžios (pvz.: 2022 sausio 1 d.) atlikta:

- ...
- ...
- ...

Tęsti sisteminę viešojo valdymo reformą

Priemonės įgyvendinimo metu siekiama:

- viešojo sektoriaus institucinės sąrangos (įstaigų tinklo) optimizavimas;
- viešojo valdymo procesų optimizavimas;
- viešojo valdymo teisinio reglamentavimo konsolidavimas.

PRIEMONĖS POREIKIS: esama situacija ir ilgalaikė paklausa

STANDARTAI

- Jeigu sprendžiama problema susijusi su viešųjų paslaugų prieinamumu, kiekybe ar kokybe, identifikuojami parametrai ir/ar standartai, kurie tai apibrėžia, reglamentuoja. Nurodoma, kaip paslaugos atitinka reikalavimus šiuo metu, kokie tikėtini/siektini parametru ir/ar standartų pokyčiai įgyvendinus priemonę (jo veiklas).

PASIŪLA IR PAKLAUSA

- Vadovaujantis objektyviais ir viešai prieinamais informacijos šaltiniais detalizuojamas ir pagrindžiamas paslaugos poreikis: pateikiama informacija apie esamą paslaugų pasiūlą bei paklausą ir jų pokyčius intervencijos bei ataskaitiniu laikotarpiu.

ILGALAIKĖS TENDENCIJOS

- Būtina sudaryti paslaugos pasiūlos ir paklausos prognozes 15-30 metų laikotarpiui (priklausomai nuo pasirinktos IP ataskaitinio laikotarpio trukmės), atsižvelgiant tiek į praeityje fiksuotas tendencijas, tiek į nepatenkintą paklausą, tiek į numatomas veiksniai, darančių jai įtaką kitimo tendencijas.

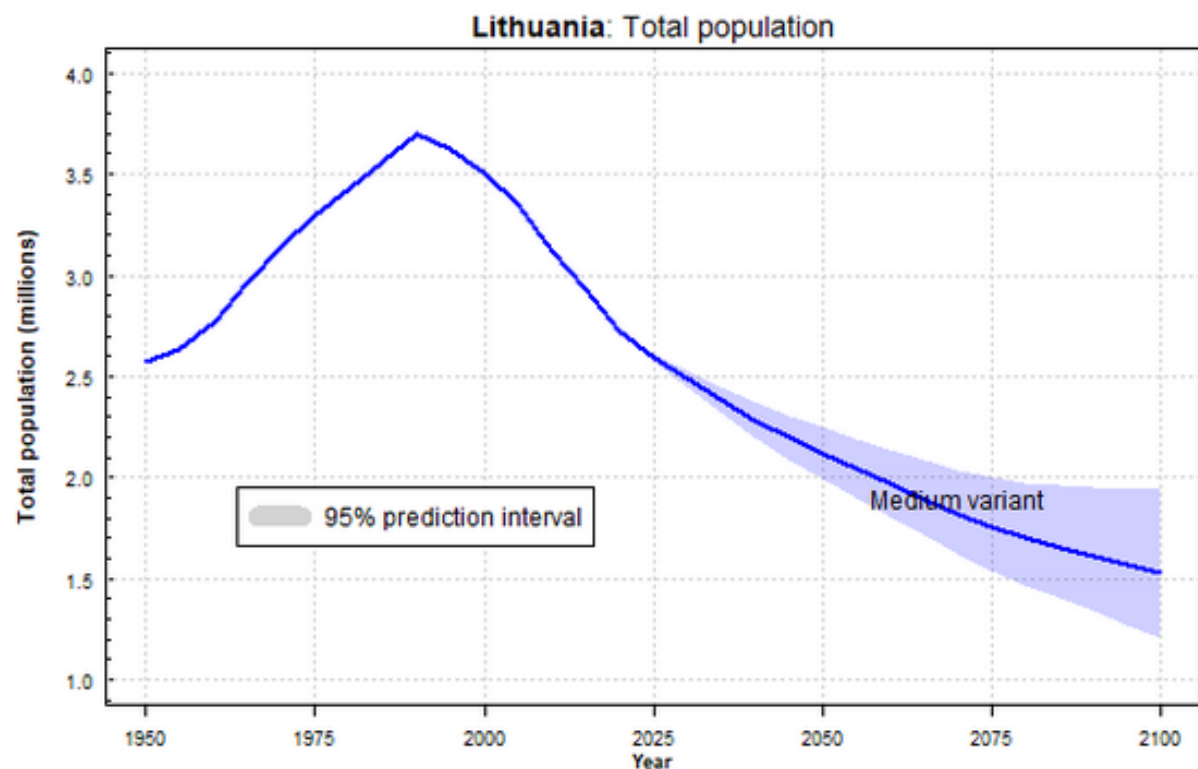
Kokie yra pagrindiniai viešųjų paslaugų, viešųjų gėrybių pasiūlos ir paklausos kitimo veiksniai?

PRIEMONĖS POREIKIS: viešųjų paslaugų pasiūlos ir paklausos kitimo veiksniai

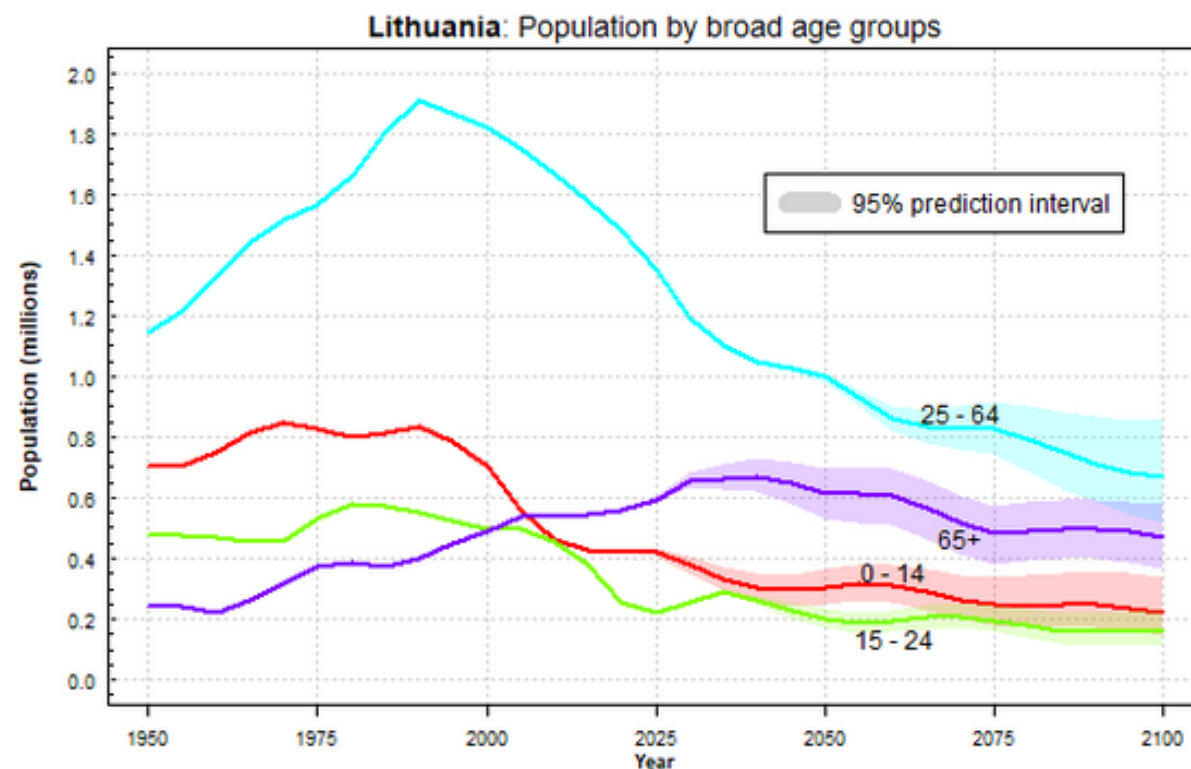
- *Socialinės-ekonominės tendencijos.* Jos apima produktyvumo pokyčius analizuojamoje teritorijoje, pajamas, nedarbo lygį, ekonominę aptarnaujamo regiono struktūrą;
- *Demografinės tendencijos.* Jos apima žmonių skaičiaus pagal amžiaus grupes struktūros, išsilavinimo lygio ir kitus pokyčius;
- *Paklausos elastingumas susijęs su kokybe, laiku ir kaina/tarifais.* Elastingumas svarbus veiksnys vertinat tuos projektus, kuriuose turto naudojimo apkrovimas lemia kainų lygius (ir atvirkščiai), turto naudojimo sąlygas bei jo kokybės charakteristikas;
- *Teritorijų pasikeitimai.* Bet kokie aplinkos ir/ar joje esančios infrastruktūros charakteristikų pasikeitimai, lemiantys ekonominio potencialo pokyčius;
- *Technologiniai pasikeitimai.* Pasikeitimai darantys poveikį projekto sąnaudų ir jo alternatyvų struktūrai pvz., degalų naudojimo efektyvumas, didesnis produktyvumas ir pan.;
- *Pramoninė ir logistinė struktūra ir plėtra.* Ji apima vietas kur koncentruota pramonės veikla, gamtiniai išteklių, pagrindiniai transporto mazgai (geležinkelių, uostų ir oro uostų), logistikos struktūra ir tikėtina plėtra tiekimo grandinės organizavime (klasterių sudarymas, apskaita ir stebėseną, paskirstymo modelių keitimas, ir pan.);
- *Skaitmeninis raštingumas ir įgūdžiai.* Kuo didesni gyventojų skaitmeniniai įgūdžiai, tuo labiau tikėtina jie naudosis skaitmeninėmis paslaugomis;
- *Energijos efektyvumo priemonių diegimas.* Efektyvaus energijos vartojimo priemonių diegimas gali reikšmingai paveikti bendrą energijos gamybos poreikį;
- *Klimato sąlygos ir kaita.* Sezoniškumas ar kiti klimato kaitos pokyčiai galintys daryti įtaką paklausai.

PRIEMONĖS POREIKIS: viešųjų paslaugų pasiūlos ir paklausos kitimo veiksniai

Vienas iš reikšmingiausių pasiūlos ir paklausos kitimo veiksnių: demografinės tendencijos.

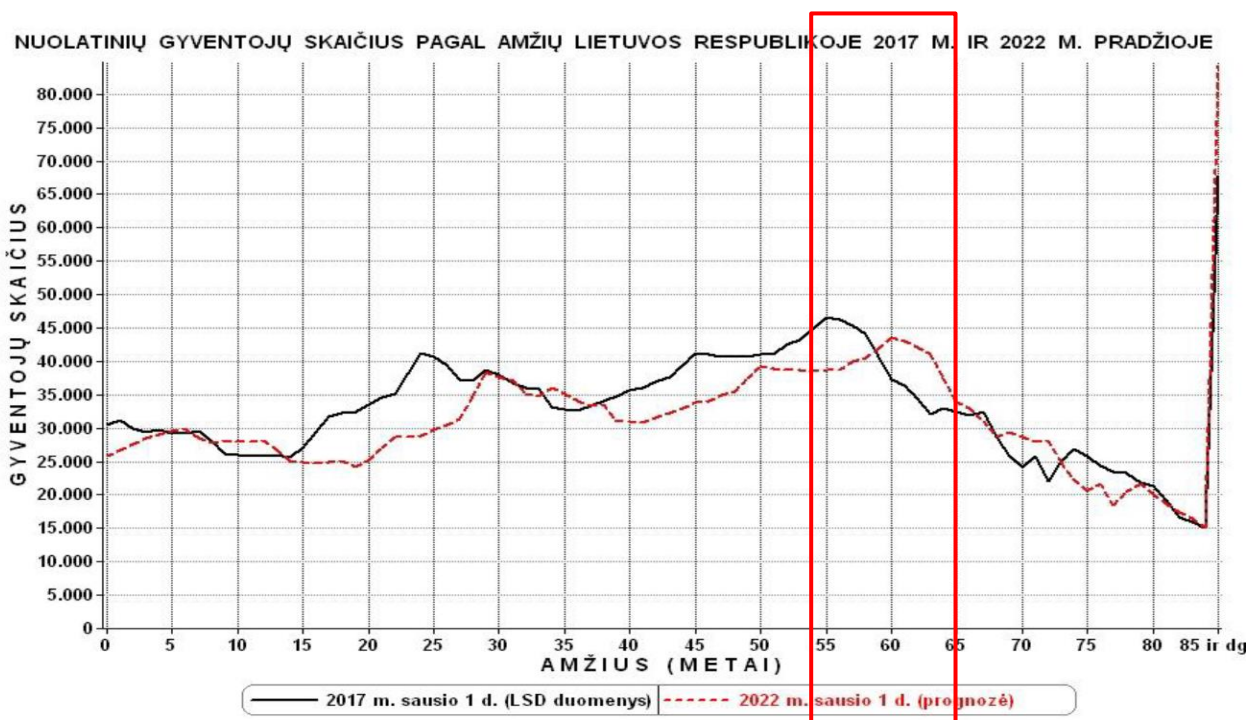
© 2019 United Nations, DESA, Population Division. Licensed under Creative Commons license CC BY 3.0 IGO. United Nations, DESA, Population Division. *World Population Prospects 2019*. <http://population.un.org/wpp/>

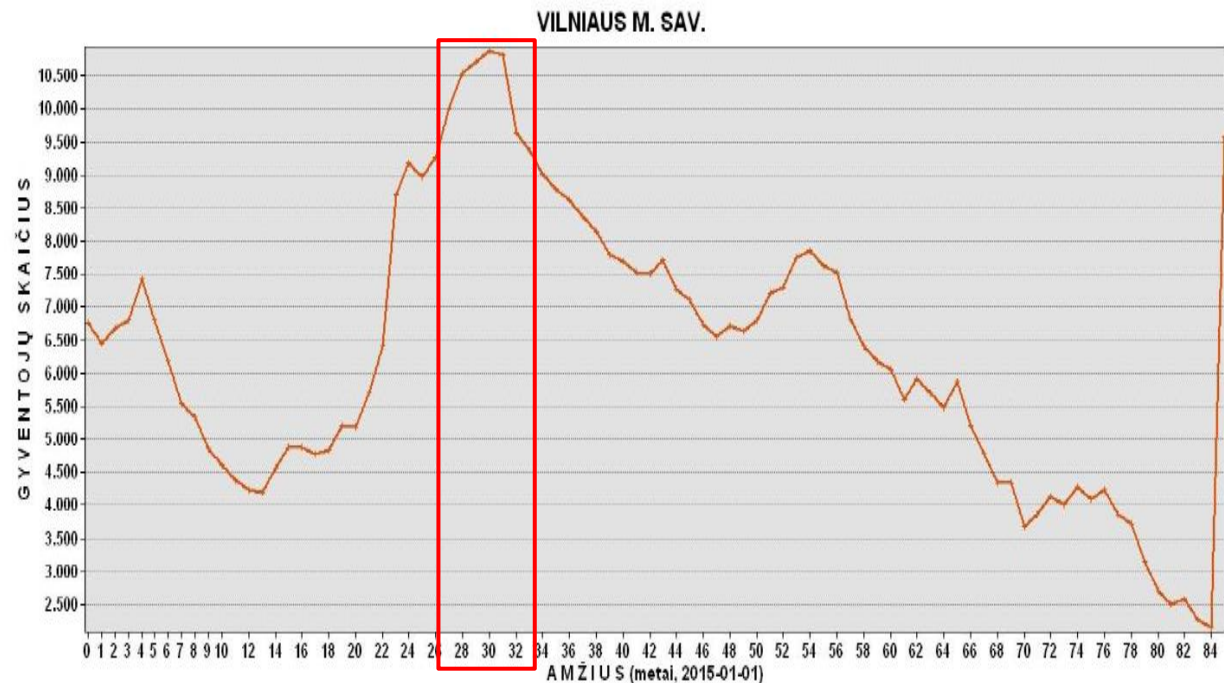
© 2019 United Nations, DESA, Population Division. Licensed under Creative Commons license CC BY 3.0 IGO. United Nations, DESA, Population Division. *World Population Prospects 2019*. <http://population.un.org/wpp/>

PRIEMONĖS POREIKIS: viešųjų paslaugų pasiūlos ir paklausos kitimo veiksniai

Vienas iš reikšmingiausių pasiūlos ir paklausos kitimo veiksnių: demografinės tendencijos.

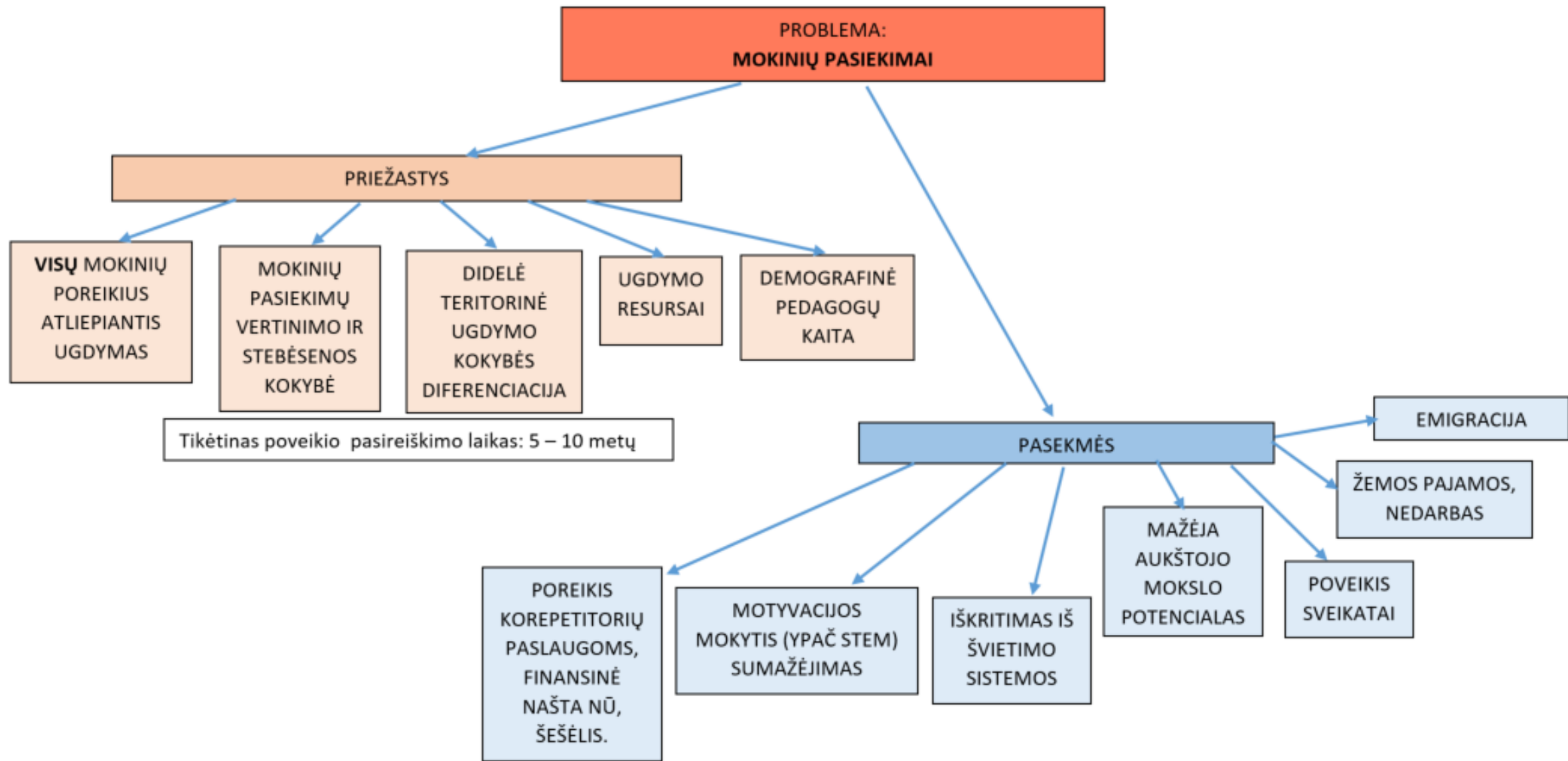

Dr. R. Tučas.

Dr. R. Tučas.

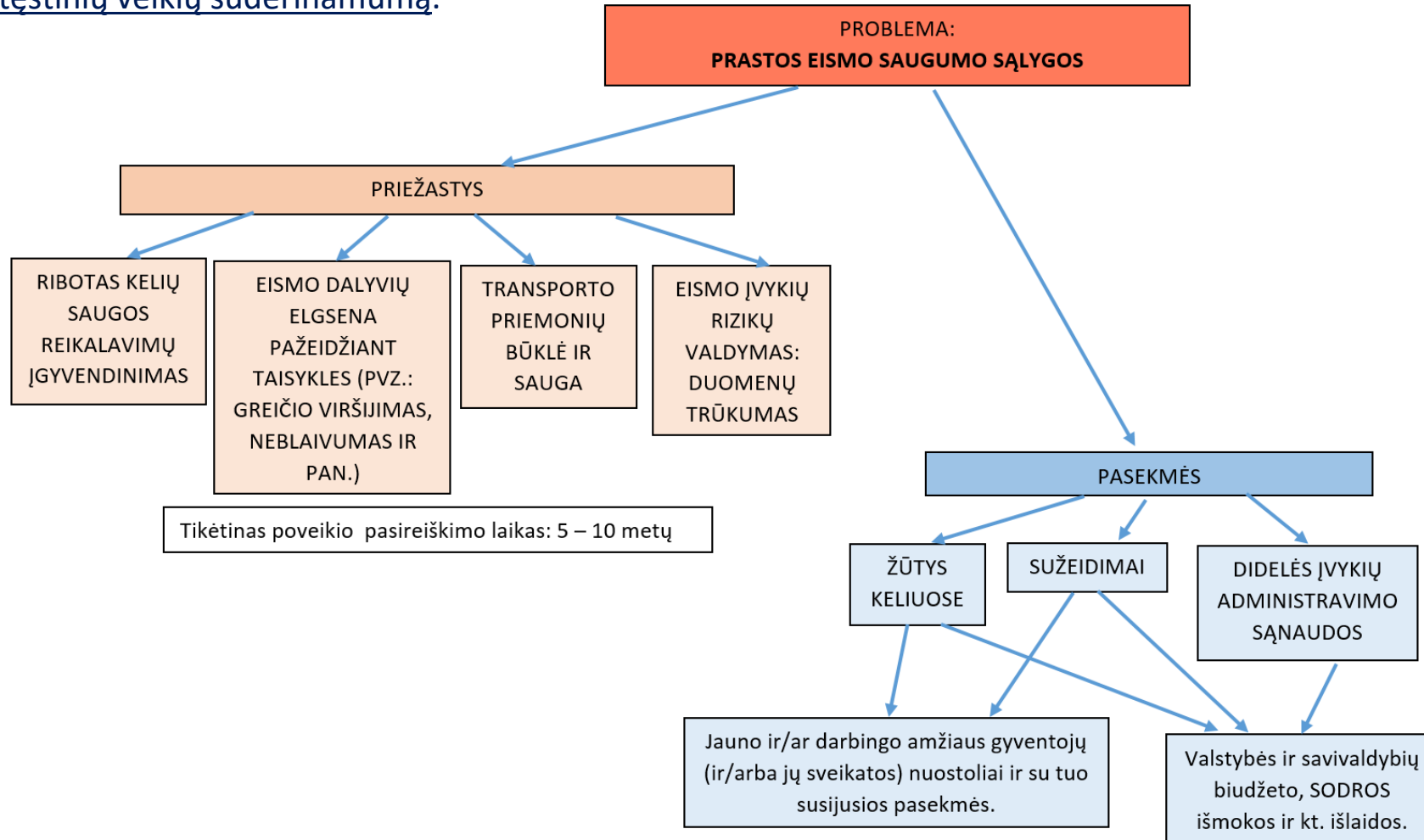
PRIEMONĖS POREIKIS: KĄ VEIKIAME – PRIEŽASTIS AR PASEKMES?

Veikiant pasekmes, problema nesprenžiamą, tik naudojamos **valstybės biudžeto lėšos** einamosioms veikloms
Kuo aktyviau ir taikliau veikiamos priežastys, tuo didesnis poveikis pasekmėms.

PRIEMONĖS POREIKIS: pokyčio ir tęstinės veiklos priemonių suderinamumas

Formuojant pokyčio priemonę, tikslinga **įvertinti vykdomas tęstinės veiklos priemones**, siekiant amortizuoti situacijos blogėjimą, kol lygiagrečios intervencijos pademonstruos **efektą**. Atsižvelgiant į tai, kad pokyčio priemonių poveikio pasireiškimui reikės laiko, tikslinga užtikrinti tęstinių veiklų suderinamumą.

Veikiant pasekmes, problema nesprendžiama, tik naudojamos VB lėšos.
Kuo aktyviau ir taikliau veikiamos priežastys, tuo didesnis poveikis pasekmėms.

PAŽANGOS AR TĘSTINĖ VEIKLA: kokia koreliacija?

Galima išskirti tris pagrindinius būdus, kaip **pažangos ir tęstinės veiklos priemonės** ir lėšos gali **koreliuoti tarpusavyje**:

- Pažangos ir tęstinės veiklos priemonės ir lėšos gali **sustiprinti vieni kitų poveikį**. Tokio tipo koreliacija pasireiškš tais atvejais, kai pažangos uždavinių įgyvendinimui be pažangos priemonių bus būtinas ir tęstinės veiklos priemonių įgyvendinimas tam, kad pažangos priemonės įgyvendinimas apskritai būtų įmanomas arba tam, kad pažangos priemonės įgyvendinimo mastas būtų sustiprintas;
- Pažangos uždavinių ir priemonių įgyvendinimas gali lemti **papildomų tęstinės veiklos uždavinių ir priemonių formulavimo poreikį bei tęstinės veiklos lėšų poreikio išaugimą**. Tokio tipo koreliacija pasireiškš tais atvejais, kai įgyvendinant pažangos uždavinius, pažangos priemonėmis ir jų įgyvendinimui skirtomis lėšomis bus sukurti produktai ar infrastruktūra, kurių palaikymui ateityje bus reikalingos tęstinės lėšos.
- Pažangos uždavinių ir priemonių įgyvendinimas gali lemti vėlesnių metų **tęstinės veiklos lėšų poreikio sumažėjimą**. Tokio tipo koreliacija pasireiškš tais atvejais, kai įgyvendinant pažangos uždavinius ir pažangos priemones bus įdiegtos tokios inovacijos, kurios leis efektyvinti viešųjų paslaugų teikimą ar patį viešąjį administravimą, taigi vėlesniais metais tokios pačios apimtys ir kokybės viešųjų paslaugų teikimui ar viešajam administravimui bus reikalingos mažesnės tęstinės veiklos lėšų apimtys.

PRIEMONĖS POREIKIS: įgyvendintos (-amos) priemonės

- Jeigu panaši priemonė (veiksmas ar jų rinkinys) buvo įgyvendinta anksčiau, išanalizuojama ar anksčiau spręsta problema vis dar aktuali, kas tai lėmė (pvz.: ekonominės, demografinės, vidinės, išorinės ir t.t. priežastys). Ar nebuvo šalinamos tik problemos pasekmės, o priežastys liko nepaveiktos? Ar nebuvo finansuojamos einamosios veiklos? Galbūt intervencija sprendė tik dalį problemos?
- Jei anksčiau vykdyta intervencija ir nepasiekė reikšmingų rezultatų, **tikslinga gilintis į sėkmingus, pilotinius projektus**. Tai puiki galimybė pasinaudoti esama patirtimi ir anksčiau taikyta praktika.
- Rekomenduotina surinkti visus įrodymus apie anksčiau vykdytas intervencijas, inicijuotas skirtingų ministerijų bei jų rezultatus. Informaciją apie tai, kas buvo vykdoma iki šiol bei koks egzistuoja santykis su analogiškais ar susijusiomis intervencijomis tikslinga detalizuoti lentelės forma:

Priemonės pavadinimas	Ministerija	Finansavimo šaltinis	Investicijų suma, tūkst. Eur	Kuo skiriasi/kaip dera su planuojama intervencija?
<i>Pateikite analogiškas arba susijusias intervencijas (pagal tikslinę auditoriją, investavimo objektus), kurios buvo įgyvendintos (arba yra įgyvendinamos) paskutinių 5 metų bėgyje ir kurios sprendė (-ia) tą pačią problemą, šalino (-a) tas pačias priežastis. Priemonių sąrašas turi apimti ir kitų ministerijų įgyvendintas (įgyvendinamas) priemones (jei tokių yra).</i>	<i>Įrašykite ministeriją, kuri buvo (yra) atsakinga už priemonės įgyvendinimą.</i>	<i>Nurodykite, iš kokio finansavimo šaltinio buvo (yra) finansuojama priemonė</i>	<i>Nurodykite priemonei skiriamą lėšų sumą</i>	<i>Trumpai pateikite argumentus, kodėl įgyvendintos (įgyvendinamos) priemonės yra nepakankamos ir (arba) kuo juos skiriasi nuo siūlomo naujo veiksmo koncepcijos, kaip dera tarpusavyje.</i>

BŪTINOSIOS/IŠANKSTINĖS SĄLYGOS

- Šios sąlygos gali būti susijusios su tarptautiniu, Europos Sąjungos ar nacionalinio lygmens reglamentavimu.
- Svarbu detalizuoti visus apribojimus, kurie negali būti keičiami nacionaliniu lygiu.
- Jei PP, teisės aktuose ar kituose turininiuose sektorių dokumentuose yra numatytos išankstinės įgyvendinimo sąlygos, jos turi būti perkeliamos į priemonės lygį kaip privalomas įgyvendinti reikalavimas ar egzistuojantis apribojimas.

Būtiniosios sąlygos gali kilti iš LRBP (PP derinimo metu).

Dalis tarptautiniuose ar ES teisės aktuose nustatytų išankstinių sąlygų turi būti įvykdytos **iš anksto**, taip pademonstruojant pasirengimą veiksmingai ir tikslingai investuoti lėšas. Jei sąlygos neįvykdytos, nurodoma, kaip jų įvykdymas suderintas su priemonės veiksmų įgyvendinimo eiga/seka.

BŪTINOSIOS/IŠANKSTINĖS SĄLYGOS

- ESI fondų įgyvendinimui svarbios reikiamos sąlygos (enabling conditions) integruojamos PP, tačiau atskirų kriterijų įgyvendinimas, tikėtina, bus susijęs su priemonės veiklomis.
- Nacionalinio lygmens reikalavimai gali būti formuluojami kaip priemonių ir/ar projektų lygmens išankstinės įgyvendinimo sąlygos, projektų parengtumo reikalavimais:
Pvz.: ikimokyklinio ugdymo paslaugos prieinamumui užtikrinti savivaldybės turi parengti ilgalaikę strategiją bei išnagrinėti viso miesto paslaugos poreikio kaitą iki 2030 m.

PP BŪTINOSIOS SĄLYGOS: Pasiūlymai

Nr.	PP nurodomos būtinosios sąlygos	Pasiūlymai
1.	<u>Vykdomų priemonių, procesų užbaigimas:</u> Pvz.: Negalios pertvarkos projekto įgyvendinimas	Atskirti jau priimtus įsipareigojimus ir priemonėje planuoti tik naujas veiklas, kurios prasidės po jos patvirtinimo.
2.	<u>Įrankio sukūrimas:</u> Pvz.: Duomenų bazės apie asmenis, gavusius pagalbą ir paslaugas, sukūrimas.	Ištirti poreikį, duomenų lokaciją bei surinkimo galimybes ir formuoti kaip vieną iš priemonės investicijų į infrastruktūrą veiklų.
3.	<u>Resursai:</u> Pvz.: Žmogiškieji ištekliai, finansiniai ištekliai, teisės aktų pakeitimai, tarptautinis bendradarbiavimas.	Tai yra priemonės apimtyje esantys resursai ir numatomos veiklos.
4.	<u>Reglamentavimas:</u> Pvz.: Nepatvirtinti naujojo laikotarpio BŽŪP reglamentai	Neformuoti kaip išankstinės sąlygos, nes tai susiję su finansavimo šaltiniu.
5.	<u>Reglamentavimas:</u> Pvz.: Pakeisti LR Sporto įstatymo nuostatas.	Tai ne išankstinė sąlyga, o viena iš priemonės veiklų.
6.	<u>Funkcijų vykdymas:</u> Pvz.: Nuolatinė aukštojo mokslo būklės stebėseną	Tai ministerijos ar įgaliotos institucijos tęstinės veiklos funkcija, priemonėje neturi būti planuojama.

PP BŪTINOSIOS SĄLYGOS ➔ PASIRENGIMAS FORMUOTI PRIEMONĘ

PP nurodomos **būtiniosios sąlygos** – analitika, tyrimai, galimybių studijų parengimas ir pan., pvz.:

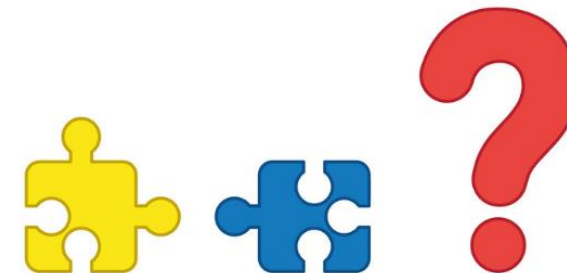
- Atlikti tyrimą „Piniginės socialinės paramos nepaėmimo, turint teisę ją gauti, priežastys bei sprendimo būdai“;
- Atlikti tyrimus dėl esamos fizinės infrastruktūros prieinamumo lygio;
- Prieš įgyvendinant centralizavimo projektus būtina atlikti centralizavimo galimybių studijas;
- Ir pan.

Tai svarbūs priemonės parengiamieji darbai, kurių neįvykdžius priemonė negalės būti suformuota.

Šios veiklos vykdomos iš tęstinės veiklos lėšų.

PRIEMONĖS IŠORINIS IR VIDINIS SUDERINAMUMAS

Formuojant priemonę turi būtų pagrįstas jos išorinis suderinamumas, kuris susijęs su atitikimu LR bendrojo plano, LR Vyriausybės programos, Nacionalinės reformų darbotvarkės, ES horizontaliais principais, JT konvencijos ir pan.

Tam, kad viešoji politika pasiektų savo tikslus, visa įvairių priemonių struktūra turi būti nuosekli ir harmoninga, t.y. **skirtingos priemonės turi viena kitą papildyti** taip sukuriant didesnį poveikį, nei tai būtų įmanoma atskirai. Tai vidinis priemonės suderinamumas.

PRIEMONĖS SUDERINAMUMAS

Priemonė turi būti suderinta su LR bendroju planu - erdvinio teritorijų planavimo dokumentu, nustatančiu teritorijos erdvinio vystymo kryptis ir teritorijų naudojimo funkcinius prioritetus, užtikrinančiu intervencijų, turinčių erdvinę (teritorinę) išraišką, suderinamumą.

LIETUVA 2030
bendrasis planas

LIETUVA 2030
bendrasis planas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOS
BENDRASIS PLANAS (LRBP)**

LRBP tekstiniai sprendiniai

LRBP grafiniai sprendiniai (brėžiniai):

1. [Konkurencinga valstybė 2030](#)
2. [Regionai 2030](#)
3. [Galimybių Lietuva 2030](#)
4. [Kraštovaizdžio formavimas ir ekologinė pusiausvyra](#)
5. [Atsakingai naudojama jūra ir pakrantė](#)
6. [Bioprodukcinio ūkio veiklos ir skatinamosios priemonės](#)
7. [Kultūros politika ir rekreacija](#)
8. [Kompleksinė infrastruktūra ir teritorijų rezervavimas valstybės poreikiams](#)

Klausimai siekiant priemonės suderinamumo su LRBP

1. Kas yra pagrindinis priemonės objektas? Kokiai erdvinei sistemai jis priskiriamas? (*urbanistinei; ekonominei; susisiekimui; inžinerinei; ekosistemoms; ištekliui*)
2. Kuriuose teritoriniuose elementuose siekiama pažangos? (*urbanizacijos branduoliuose; agrarinėse teritorijose; jūroje ir pakrantėje; natūraliose teritorijose*)
Kur? Kokiose teritorijose/savivaldybėse?
3. Kokio pokyčio siekia priemonės veiklos? Ar numatomos priemonės veiklos atitinka LRBP nustatytus prioritetus, kryptis? (*kurti naują; didinti ir plėsti esamą; transformuoti esamą; efektyvinti/optimizuoti; užtikrinti prieigą; pakeisti kitu – naikinti*).

ERDVINIS SISTEMIS IR TERITORIJAI ELEMENTAI

	Urbanizacijos branduoliai	Agrarinės teritorijos	Jūra ir pakrantė	Natūralios teritorijos	Raktiniai žodžiai
Urbanistinė	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 1. Urbanistinė sistema; II sk. 2. Viešosios paslaugos; III sk. 1. Identitetas-kultūra ir jos raiška; II sk. 7. Saugomas kultūrinis kraštovaizdis ir kultūros paveldo ištekliai Brėžiniai: 2; 3; 7; 1	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 6. Gamtinio kraštovaizdžio, biologinės įvairovės apsauga, gamtinis karkasas II sk. 8. Išteklių apsauga ir naudojimas, bioprodukcinio ūkio vystymas; II sk. 1. Urbanistinė sistema; Brėžiniai: 6; 4; 2; 3	 I sk. Bendrosios nuostatos; III sk. 3. Atsakingai naudojama jūra ir pakrantė; III sk. 4. Nacionalinis saugumas II sk. 1. Urbanistinė sistema; Brėžiniai: 5; 2; 3; 7	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 6. Gamtinio kraštovaizdžio, biologinės įvairovės apsauga, gamtinis karkasas; III sk. 2. Rekreacijos ir turizmo vystymas; II sk. 1. Urbanistinė sistema; Brėžiniai: 5; 2; 3; 7	 • Hierarchinė urbanistinė sistema; • Kompaktiški miestai; • Partnerystės; • Kultūros paveldo išsaugojimas ir įveiklinimas; • Prieinamas būstas; • Paslaugų hierarchija; •
Ekonominė	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 1. Urbanistinė sistema; II sk. 2. Viešosios paslaugos; II sk. 3. Erdvinės ekonominės struktūros; Brėžiniai: 2; 3; 7; 1	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 3. Erdvinės ekonominės struktūros; II sk. 6. Gamtinio kraštovaizdžio, biologinės įvairovės apsauga, gamtinis karkasas II sk. 8. Išteklių apsauga ir naudojimas, bioprodukcinio ūkio vystymas; Brėžiniai: 6; 4	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 3. Erdvinės ekonominės struktūros; III sk. 3. Atsakingai naudojama jūra ir pakrantė; Brėžiniai: 5; 1; 7	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 3. Erdvinės ekonominės struktūros; III sk. 2. Rekreacijos ir turizmo vystymas; II sk. 6. Gamtinio kraštovaizdžio, biologinės įvairovės apsauga, gamtinis karkasas II sk. 8. Išteklių apsauga ir naudojimas, bioprodukcinio ūkio vystymas; Brėžiniai: 6; 4; 7	 • Darni ekonomika; • Gyvybingi ekonominiai židiniai; • Modernus, kokybiškas ir prieinamas paslaugų infrastruktūros tinklas; • Paslaugų hierarchija; • Partnerystės
Susisiekimo	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 1. Urbanistinė sistema; II sk. 4. Susisiekimo sistema ir mobilumas; III sk. 4. Nacionalinis saugumas Brėžiniai: 8; 2; 3; 1	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 4. Susisiekimo sistema ir mobilumas II sk. 6. Gamtinio kraštovaizdžio, biologinės įvairovės apsauga, gamtinis karkasas II sk. 8. Išteklių apsauga ir naudojimas, bioprodukcinio ūkio vystymas; Brėžiniai: 8; 6; 4	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 4. Susisiekimo sistema ir mobilumas; III sk. 3. Atsakingai naudojama jūra ir pakrantė; Brėžiniai: 8; 5;	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 4. Susisiekimo sistema ir mobilumas; III sk. 2. Rekreacijos ir turizmo vystymas; II sk. 6. Gamtinio kraštovaizdžio, biologinės įvairovės apsauga, gamtinis karkasas II sk. 8. Išteklių apsauga ir naudojimas, bioprodukcinio ūkio vystymas; Brėžiniai: 8; 6; 4	 • Mobilumas. Darni kelionių struktūra; • Daugjartūškumo ir įvairiarūškumo užtikrinimas; • Būtinai ir prioritetinė infrastruktūra (ne perteklinė); • Eismo sauga ir saugumas; • Tarptautinis konkurencingumas; • Partnerystės;
Inžinerinės	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 1. Urbanistinė sistema; II sk. 5. Inžinerinės sistemos Brėžiniai: 8; 2; 3	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 5. Inžinerinės sistemos II sk. 6. Gamtinio kraštovaizdžio, biologinės įvairovės apsauga, gamtinis karkasas II sk. 8. Išteklių apsauga ir naudojimas, bioprodukcinio ūkio vystymas; Brėžiniai: 8; 6; 4	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 5. Inžinerinės sistemos; III sk. 3. Atsakingai naudojama jūra ir pakrantė; Brėžiniai: 5; 8	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 5. Inžinerinės sistemos; III sk. 2. Rekreacijos ir turizmo vystymas; II sk. 6. Gamtinio kraštovaizdžio, biologinės įvairovės apsauga, gamtinis karkasas II sk. 8. Išteklių apsauga ir naudojimas, bioprodukcinio ūkio vystymas; Brėžiniai: 8; 6; 4	 • Energijos vartojimo efektyvumo didinimas; • Perėjimas prie žiedinės ekonomikos; • Pritaikymas prie klimato kaitos; • Energetinis saugumas;
Ekosistemos	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 6. Gamtinio kraštovaizdžio, biologinės įvairovės apsauga, gamtinis karkasas; II sk. 1. Urbanistinė sistema; Brėžiniai: 6; 4; 2; 3	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 6. Gamtinio kraštovaizdžio, biologinės įvairovės apsauga, gamtinis karkasas; II sk. 8. Išteklių apsauga ir naudojimas, bioprodukcinio ūkio vystymas; Brėžiniai: 6; 4	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 6. Gamtinio kraštovaizdžio, biologinės įvairovės apsauga, gamtinis karkasas; III sk. 3. Atsakingai naudojama jūra ir pakrantė; Brėžiniai: 5; 6; 4	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 6. Gamtinio kraštovaizdžio, biologinės įvairovės apsauga, gamtinis karkasas; II sk. 8. Išteklių apsauga ir naudojimas, bioprodukcinio ūkio vystymas; Brėžiniai: 6; 4; 7	 • Gyvybinga gamtinė aplinka; • Optimali kraštovaizdžio struktūra; •
Išteklių	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 8. Išteklių apsauga ir naudojimas, bioprodukcinio ūkio vystymas; II sk. 1. Urbanistinė sistema; Brėžiniai: 3; 7; 2	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 8. Išteklių apsauga ir naudojimas, bioprodukcinio ūkio vystymas; II sk. 6. Gamtinio kraštovaizdžio, biologinės įvairovės apsauga, gamtinis karkasas; Brėžiniai: 6; 4; 3	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 8. Išteklių apsauga ir naudojimas, bioprodukcinio ūkio vystymas; III sk. 3. Atsakingai naudojama jūra ir pakrantė; Brėžiniai: 5; 3	 I sk. Bendrosios nuostatos; II sk. 8. Išteklių apsauga ir naudojimas, bioprodukcinio ūkio vystymas; II sk. 6. Gamtinio kraštovaizdžio, biologinės įvairovės apsauga, gamtinis karkasas; Brėžiniai: 6; 4; 7	 • Tvariai naudojami ištekliai; • Žemės gelmių išteklių apsauga;
Raktiniai žodžiai	 • Hierarchinė urbanistinė sistema; • Kompaktiški miestai; • Partnerystės; • Kultūros paveldo išsaugojimas ir įveiklinimas; • Prieinamas būstas;	 • Gyvybingos kaimo gyvenamosios vietovės; • Tvari agrarinė ekonomika; • Pritaikymas prie klimato kaitos; • Mažų miestų ir kaimo gyvenamųjų vietovių savitumo išsaugojimas ir plėtojimas;	 • Perspektvyvi jūrinė valstybė; • Darni veikla; • Ekologija ir aplinkosauga (gera jūros aplinkos būklė); • Energetinis saugumas;	 • Gyvybingos ekosistemos;	

PRIEMONĖS SUDERINAMUMAS

Kylant klausimams dėl PP bei Priemonės suderinamumo su LR bendroju planu – rekomenduojame konsultotis su LR Bendrojo plano rengėjais:

Asta Rokickienė	LR bendrojo plano rengimo proceso projekto vadovė	8 695 67967	asta.rokickiene@am.lt
Donata Paulauskaitė	LR bendrojo plano rengimo proceso projekto koordinatore	8 696 82115	donata.paulauskaite@am.lt

LIETUVA 2030
bendrasis planas

PRIEMONĖS SUDERINAMUMAS

Dauguma valstybės vykdomų intervencijų vienaip ar kitaip veikia ES horizontaliųjų politikų, JT neįgyvendinamųjų konvencijų įgyvendinimą, todėl priemonės pagrindime turi būti detalizuotas šis išorinis suderinamumas.

PRIEMONĖS SUDERINAMUMAS

Priemonės vidinis suderinamumas susijęs su to **paties asignavimo valdytojo priemonių suderinamumu** bei su kitų asignavimų valdytojų priemonėmis.

Vidinis suderinamumas aktualus, kai priemonė gali turėti **tokius efektus kitoms priemonėms**:

- priemonė **papildo** kitas priemones (papildomumas dažniausiai didina kitų priemonių poveikį),
- priemonė **prieštarauja** kitoms priemonėms (mažina kitų priemonių poveikį, kertasi su kitų priemonių įgyvendinimo tikslais ir siekiamais rezultatais),
- priemonė **galėtų pakeisti** kitas priemones.

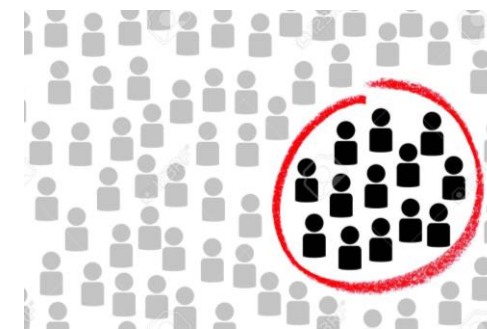
Kadangi viena kitai prieštaraujančios arba viena kitą pakeičiančios priemonės mažina viešosios politikos įgyvendinimo efektyvumą, svarbu tai laiku identifikuoti ir jas pakoreguoti arba apskritai jų atsisakyti.

Vidiniam suderinimui aktualių priemonių paieška gali būti vykdoma pagal tikslinę grupę, finansuojamas veiklas, priemonės įgyvendinimo teritoriją ir kitus parametrus. Šiam pratimui gali būti panaudoti informacinių sistemų funkcionalumai.

TIKSLINĖS GRUPĖS IR JŲ POREIKIAI

Priemonės tikslinė grupė: tai priemonės įgyvendinimo metu sukurtos (-ų) ir (arba) pagerintos (-ų) paslaugos (-ų) vartotojai (naudos gavėjai), kuriems skirta priemonės kuriama socialinė – ekonominė nauda ir (arba) mažinama žala.

Priemonės tikslinės grupės dydis identifikuojamas atsižvelgiant į viešosios paslaugos paklausos ir pasiūlos analizės rezultatus.

Svarbu įvertinti kaip tikslinės grupės ir jų poreikiai, tikėtina, keisis ateityje, atsižvelgiant į įvairius veiksnius (demografines, technologines ir kitas priemonei aktualias tendencijas) trumpuoju, vidutiniu, ilguoju laikotarpiu.

Tais atvejais, kai priemonės intervencija yra nukreipta į tokias viešąsias gėrybes, kuriomis naudojasi ar gauna netiesioginę naudą visa visuomenė, tikslinė grupė nėra detalizuojama. Pavyzdžiui – IAE uždarymas, NATURA teritorijų apsauga, paveldo išsaugojimas ir konservavimas ir t.t.

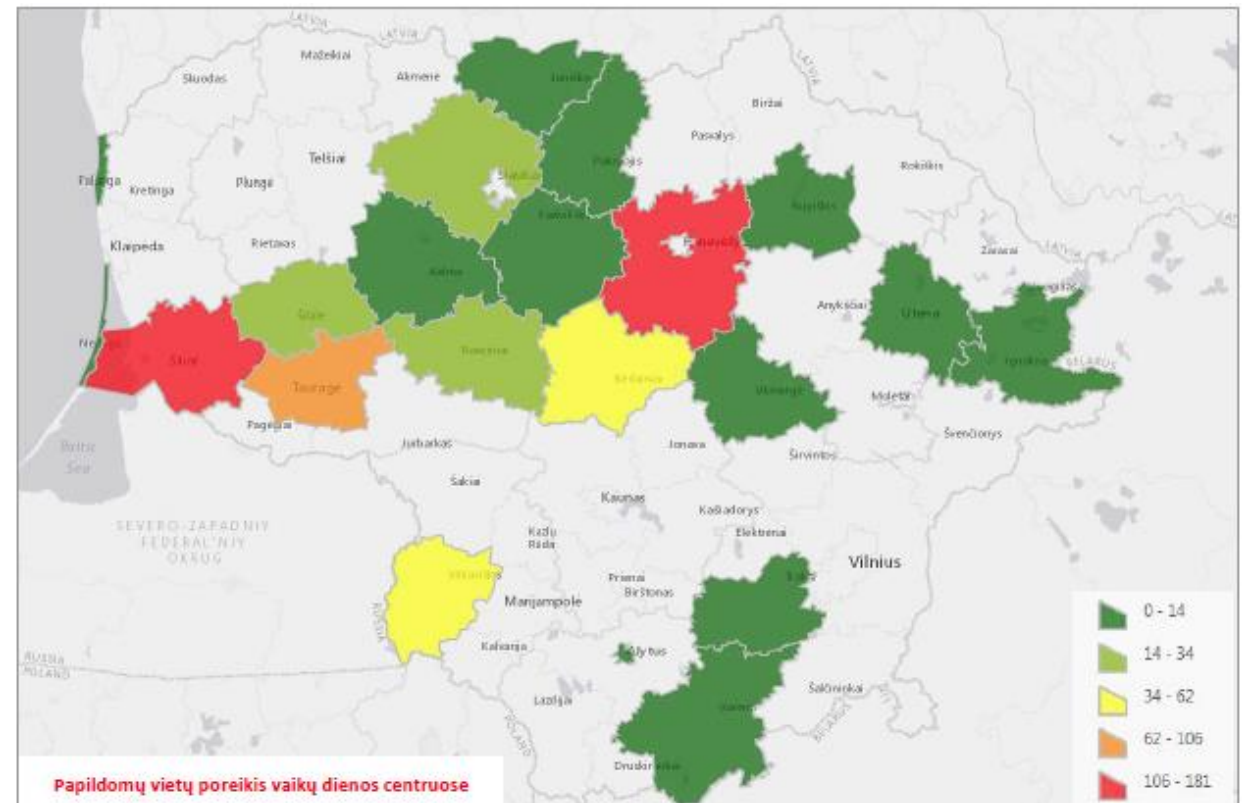
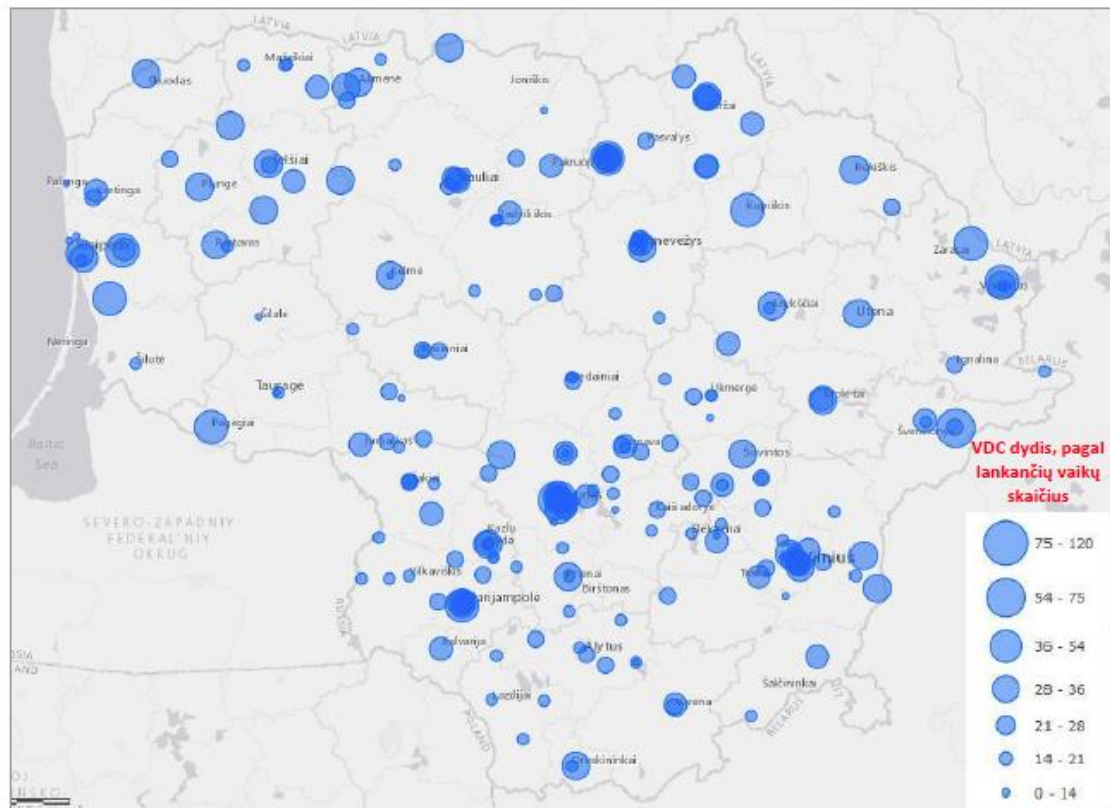
PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA

- Priemonės įgyvendinimo teritorija apima konkrečias lokacijas, kuriose planuojama spręsti susidariusias problemas ir (ar) įgyvendinti priemonės projektus.
- Visais atvejais priemonės pagrindime turi būti detalizuojama, ar egzistuoja **reikšmingi teritoriniai skirtumai** (pvz. regioniniai, tarp atskirų savivaldybių, tarp skirtingų seniūnijų ir pan.), kurie svarbūs priemonės planavimui ar įgyvendinimui.
- Teritoriniai skirtumai apima ekonominius, socialinius ir demografinius šalies regionų, savivaldybių, o kai kuriais atvejais ir seniūnijų (ypač aktualu didiesiems miestams) parametrus. *Pavyzdžiui, skirtinga gyventojų perkamoji galia kaimiškose vietovėse ir didžiuosiuose miestuose gali sąlygoti paslaugų kainodaros skirtumus, o demografinės tendencijos – paklausos prognozes.*
- Įvairūs teritoriniai skirtumai gali sąlygoti, kad **vieningas sprendimas visai šaliai nėra optimalus** ir priemonė turi būti papildomai pritaikyta konkrečiam teritoriniam kontekstui.

PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA

Teritoriniai skirtumai gali būti atvaizduojami žemėlapyje, identifikuojant esamą situaciją, „pilkąsias zonas“ ir numatomas intervencijos zonas.

Pvz.: Vaikų dienos centrai Lietuvos savivaldybėse ir papildomų vietų poreikio teritorinis atvaizdavimas

PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA

Analizuojant teritorinius skirtumus, tikslinga pasinaudoti **Lietuvos savivaldybių klasterine analize**, kuria grindžiama mišriu trijų lygmenų klasterizavimu.

1 rodiklių blokas susietas su gyventojais

- nuolatiniai gyventojai;
- gyventojų tankumas;
- gyventojai 0-19 m.;
- gyventojai 65 m. ir vyresni;
- darbingo amžiaus gyventojai.

2 rodiklių blokas susietas su žemės paskirtimi

- bendras plotas (žemė km²);
- žemės ūkio paskirties žemė ha;
- miško paskirties žemė ha;
- užstatyta teritorija ha;
- vandenys ha.

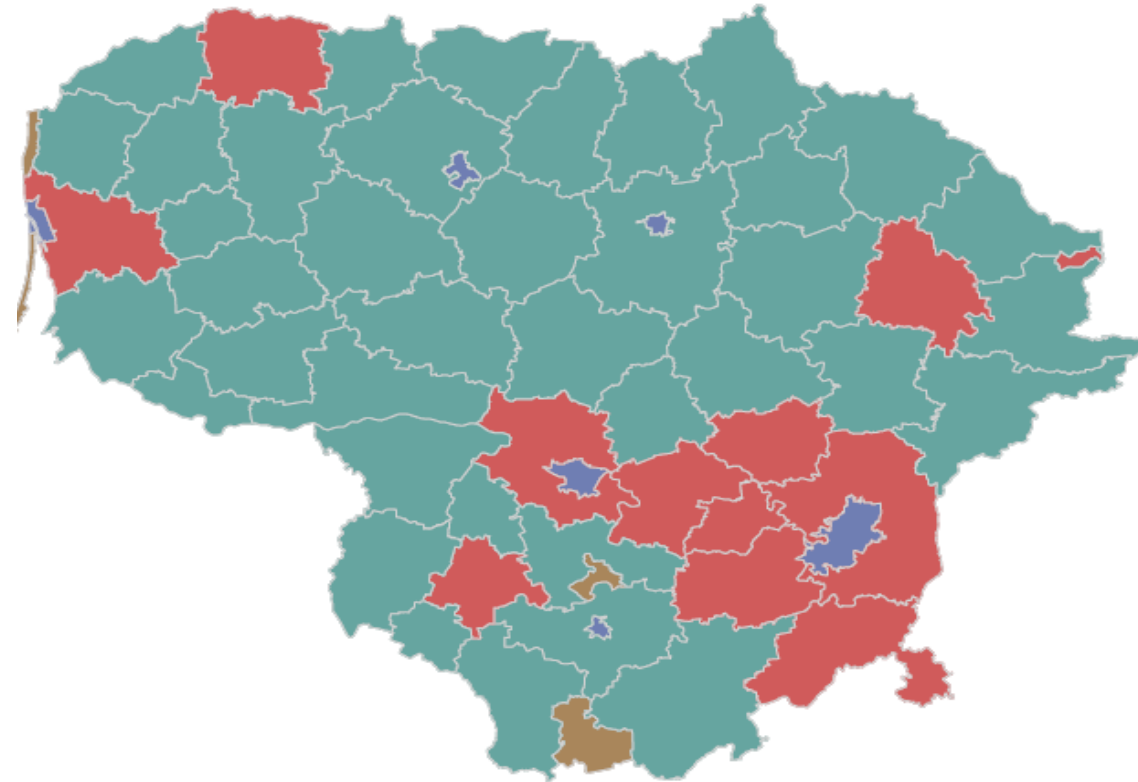
3 rodiklių blokas susietas su turizmo potencialu

- turistų, apgyvendintų apgyvendinimo įstaigose, skaičius;
- nakvynių apgyvendinimo įstaigose skaičius;
- turizmo informacijos centrų lankytojų skaičius.

PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA

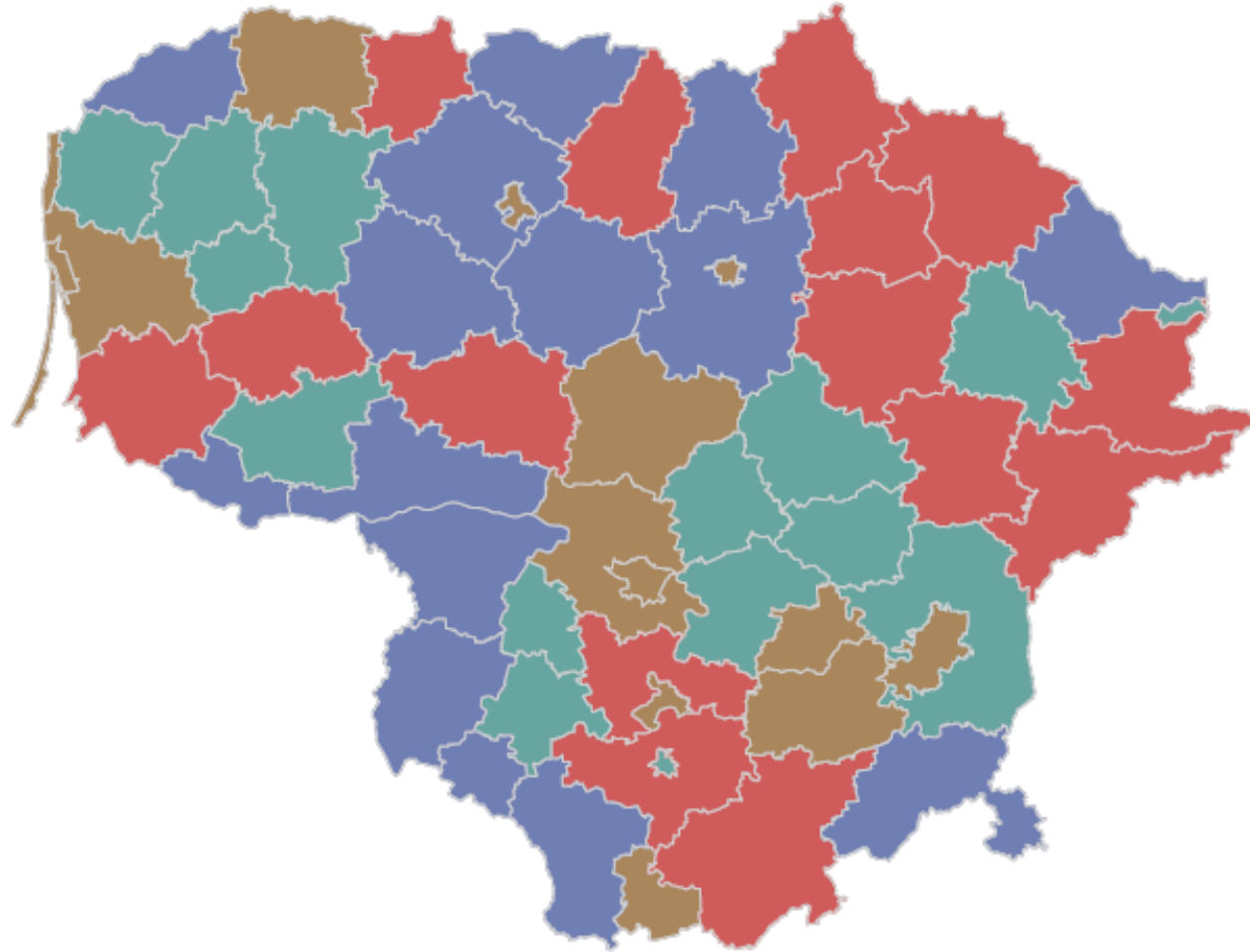
LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ KLASTERIAI

- 1 Didžiųjų miestų savivaldybių klasteris
- 2 Urbanizuotų savivaldybių klasteris
- 3 Kaimiškųjų savivaldybių klasteris
- 4 Kurortinių savivaldybių klasteris

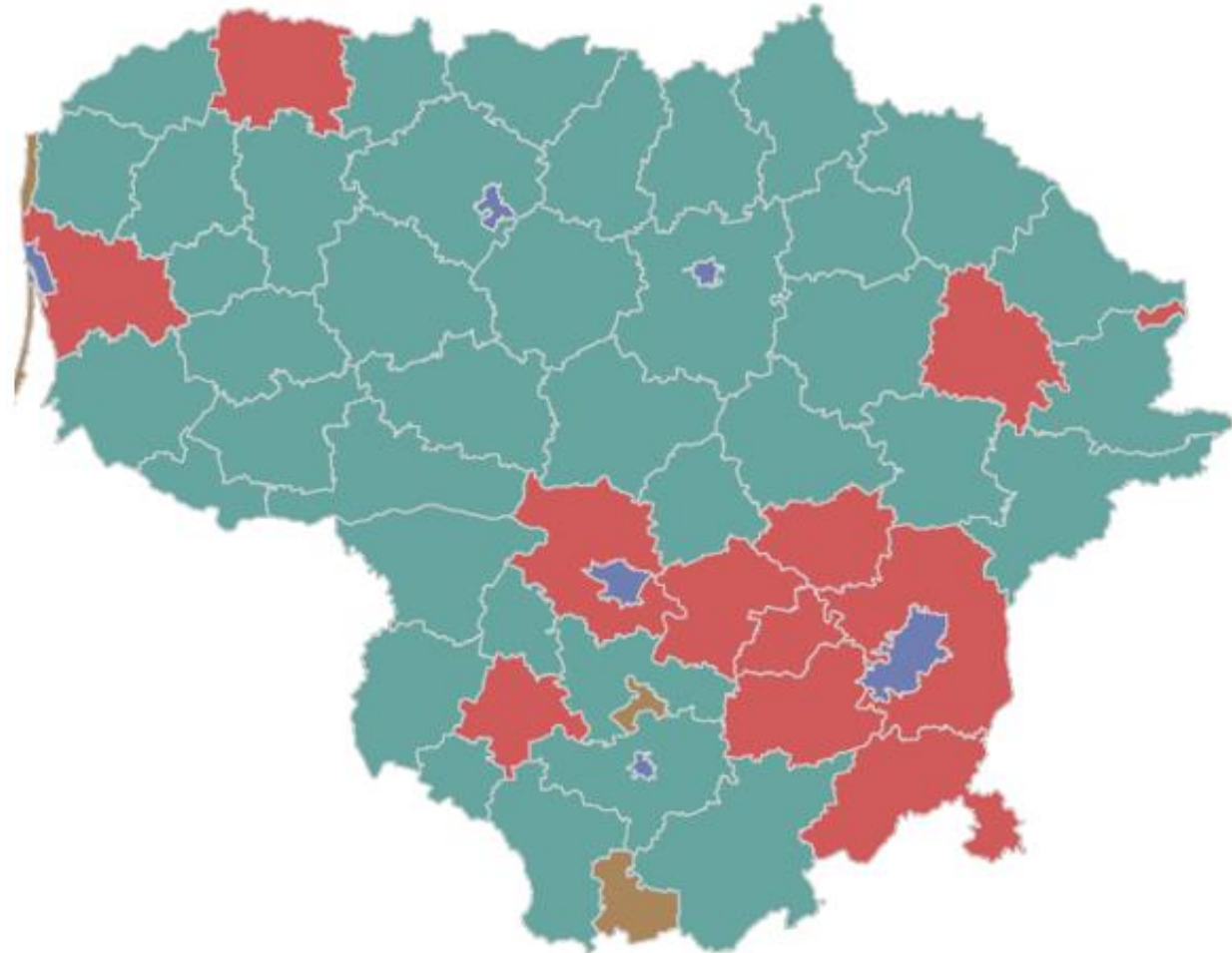
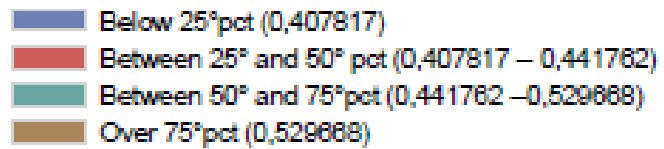

Cluster 1 2 3 4

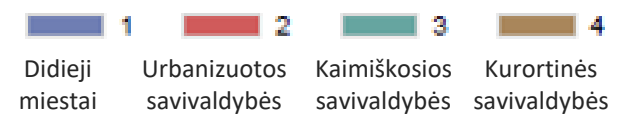
GKI ir savivaldybių klasteriai

Life Quality Index in 2018

Cluster

DAUGIAU INFORMACIJOS APIE SAVIVALDYBIŲ KLASTERIZAVIMĄ

<https://www.ppplietuva.lt/lt/valstybes-strateginiu-tikslu-ir-finansu-valdymo-tobulinimas/savivaldybiu-finansu-valdymas>

1) MOKYMŲ MEDŽIAGA

 [Cluster First&Second Stage \(September Mission\)](#) (1.6 MB)

 [klasteriai ir GKI](#) (1.5 MB)

 [LT savivaldybiu klasteriai_2020 04 07_pristatymui](#) (1.4 MB)

4) SAVIVALDYBIŲ KLASTERIZAVIMAS

 [Clusert Results FIRST & SECOND Stage](#) (1.6 MB)

 [Lithuania CLUSTER \(Stage1&2\) Map](#) (257.1 KB)

PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA

Jei numatoma, kad pokyčio poreikis egzistuoja tam tikrose teritorijose, galima priemonėje formuoti **specialiuosius ar prioritetinius projektų atrankos kriterijus**, kurie nustatytų teritorinius apribojimus, siekiant tikslingai nukreipti investicijas ir kuo geriau užtikrinti priemonėje numatytų uždavinių įgyvendinimą ir rezultatų pasiekimą.

STEBĖSENOS RODIKLIAI: LR STRATEGINIO VALDYMO ĮSTATYMAS:

Poveikio rodiklis – kiekybiškai ir kokybiškai išreikštas dydis, rodantis esamos būklės pokytį, kurio siekiama įgyvendinant valstybės vystymosi kryptį, strateginį tikslą ir pažangos ir (arba) tęstinės veiklos uždavinį.

Rezultato rodiklis – kiekybiškai arba kokybiškai išreikštas dydis, kuriuo matuojama įgyvendinant pažangos ar tęstinės veiklos priemones ar projektus sukurtų produktų nauda tikslinei grupei, institucijai, sektoriaus ar teritorijos plėtrai ir pan., panaudojimo mastas ir (arba) kokybės pagerėjimas.

Produkto rodiklis – kiekybiškai išreikštas dydis, kuriuo matuojami vykdant tęstinės veiklos priemonę ir (arba) projektą sukurti produktai (jų kiekis, mastas ir pan.).

STEBĖSENOS RODIKLIAI: Pavyzdys

Ilgalaikio poveikio rodiklis (Valstybės pažangos strategijos, Nacionalinio pažangos plano lygmuo)

- Ilgalaikio nedarbo lygis;
- Regionai, kuriuose nedarbo lygis neviršija šalies nedarbo lygio;

Rezultato rodiklis (plėtros programos, priemonės)

- Bedarbių, grįžusių ir ilgiau nei 2 metus išsilaikiusių darbo rinkoje, skaičius;
- A2 kalbos lygį pasiekusių užsieniečių skaičius;

Produkto rodiklis (priemonės, projekto lygmuo)

- Perengtos mokymų ir konsultacijų metodikų skaičius;
- Mokymų bedarbiams skaičius;

STEBĖSENOS RODIKLIAI: SIŪLOMI ĮRANKIAI

<https://ppplietuva.lt/lt/valstybes-strateginiu-tikslu-ir-finansu-valdymo-tobulinimas/strateginis-planavimas-ir-stebesena/pokycio-vertinimo-rodikliai>

The screenshot shows a web page from PPP Lietuva. The header includes the logo and name 'PPP LIETUVA CENTRINĖ PROJEKTŲ VALDYMO AGENTŪRA' and the page title 'VALSTYBĖS STRATEGINIŲ TIKSLŲ IR FINANSŲ VALDYMO TOBULINIMAS'. The breadcrumb trail is 'TITULINIS | VALSTYBĖS STRATEGINIŲ TIKSLŲ IR FINANSŲ VALDYMO TOBULINIMAS | STRATEGINIS PLANAVIMAS IR STEBĖSENA'. A 'SPAUSDINTI' button is visible. The main heading is 'POKYČIO VERTINIMO RODIKLIAI'. A link 'Atgal' is on the right. The text explains that strategic planning levels need indicators, and that specific intervention measures should have their own indicators. It also mentions a list of indicators for the 'VIEŠOJO VALDYMO STEBĖSENOS RODIKLIŲ DUOMENŲ BAZĖ'. Two download links are provided: 'Rodiklių aprašo metodinis aprašas (165.2 KB)' and 'NPP rodiklių duomenų bazė (24.1 MB)'. The footer shows the date 'Paskutinė atnaujinimo data: 2021 01 26' and logos for PPP Lietuva and CPVA.

PPP LIETUVA
CENTRINĖ PROJEKTŲ
VALDYMO AGENTŪRA

VALSTYBĖS STRATEGINIŲ TIKSLŲ IR FINANSŲ VALDYMO TOBULINIMAS

TITULINIS | VALSTYBĖS STRATEGINIŲ TIKSLŲ IR FINANSŲ VALDYMO TOBULINIMAS | STRATEGINIS PLANAVIMAS IR STEBĖSENA SPAUSDINTI

POKYČIO VERTINIMO RODIKLIAI

[Atgal](#)

Kiekviename strateginio planavimo lygmenyje turi būti naudojami tam lygmeniui tinkami rodikliai. Strateginiai tikslai turi būti matuojami plačiais, bent keletą vienos viešosios politikos srities posričių apimančiais, planuojamų intervencijų poveikį atspindinčiais, rodikliais. Uždaviniai taip pat turi būti matuojami intervencijų poveikį atspindinčiais rodikliais, tačiau šie gali būti siauresnės apimties, atspindėti vieną konkretų viešosios politikos srities posrįtį. Plėtros programų bei priemonių lygmenyje, planuojant konkrečias intervencijų įgyvendinimo priemones, turėtų būti naudojami produkto ir rezultato lygmens rodikliai, nurodantys intervencijomis planuojamų sukurti produktų kiekį arba trumpuoju laikotarpiu konkrečios intervencijos sukuriamus rezultatus.

Tinkamų rodiklių identifikavimas yra nemažas iššūkis, todėl siekiant formuoti kokybiškus ir strateginio planavimo lygiui tinkamus pokyčio rodiklius, siūlome pasinaudoti VIEŠOJO VALDYMO STEBĖSENOS RODIKLIŲ DUOMENŲ BAZĖ:

- [Rodiklių aprašo metodinis aprašas](#) (165.2 KB
- [NPP rodiklių duomenų bazė](#) (24.1 MB

Paskutinė atnaujinimo data: 2021 01 26

PPP LIETUVA
CENTRINĖ PROJEKTŲ
VALDYMO AGENTŪRA

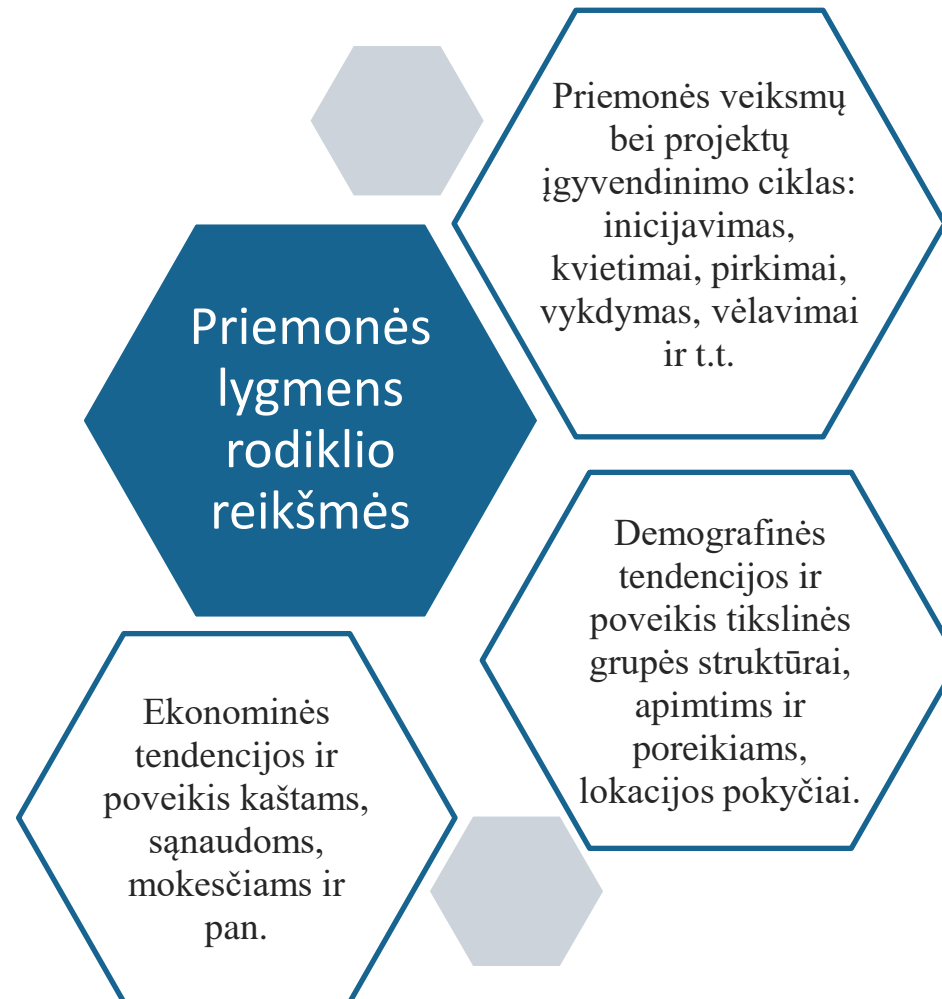
CPVA

STEBĖSENOS RODIKLIAI: TARPINIŲ IR GALUTINIŲ REIKŠMIŲ PLANAVIMAS

- Formuojant stebėsenos rodiklius reikėtų pasirinkti tokius, kurie kuo **labiau matuotų būtent priemonės pasiekimus**, o ne kitų veiksnių įtaką.
- **Rezultato ir poveikio** rodiklio sąsajos formuojamos prielaidomis ir turimais įrodymais apie tikėtiną poveikį, todėl būtina įvertinti galimus kitus veiksnius ir rizikas rodiklio pasiekimui. Pvz.: ne visi apmokyti bedarbiai grįš į darbo rinką, ir ne visi grįžę į darbo rinką bedarbiai išsilaikys joje ilgiau nei 2 metus.
- **Rezultato ir produkto** rodiklių sąsaja visuomet turi būti **tiesioginė**, t. y. įgyvendintos priemonių veiklos automatiškai pakeičia rodiklio reikšmę (pvz. jeigu siekiant rodiklio „*Naujų mokslų daktaro laipsnį apsigynusių asmenų skaičius tūkstančiui 25–34 amžiaus gyventojų*“ suplanuotų reikšmių būtų įgyvendinta priemonė, skirta *naujoms doktorantūros vietoms finansuoti*, jos sėkmingas įgyvendinimas iš karto pakeistų minėtam uždaviniui matuoti skirto rodiklio reikšmę).

STEBĖSENOS RODIKLIAI: TARPINIŲ IR GALUTINIŲ REIKŠMIŲ PLANAVIMAS

Planuojant stebėsenos rodiklių **siektinas ir ypač tarpines reikšmes** turi būti atsižvelgiama į priemonės įgyvendinimo parametrus (kvietimų teikti paraiškas periodai, išankstinės sąlygos, viešųjų pirkimų organizavimo terminai, tikslinės grupės apimtis, biudžetas, kt.) ir išorinius veiksnius (demografiniai veiksniai, ekonominės tendencijos ir kt.).

STEBĖSENOS RODIKLIAI: APRAŠAS

Tikslinga suformuoti **rodiklių skaičiavimo aprašą**, kuriame būtų detalizuotos šios rodiklių charakteristikos (jei aktualu – pagal veiklas):

- rodiklio kodas ir pavadinimas;
- įrodymai, kad rodiklis matuoja būtent priemonės sukurtus/nulemtus produktus/rezultatus, o ne kitų veiksmų įtaką;
- matavimo vienetai (pvz.: procentai, skaitmeninės išraiškos);
- rodiklio sąvokos (pvz.: jei rezultato rodiklis matuoja kiek neįgaliųjų grįš į darbo rinką po profesinės reabilitacijos programos, rodiklio sąvokose nurodoma kas yra neįgalieji asmenys, kurie įtraukiami į skaičiavimus, kas yra profesinės reabilitacijos programa bei koks faktas patvirtina asmens grįžimą į darbo rinką (nurodant sąvokos reglamentavimo šaltinį);
- rodiklio apskaičiavimo būdas (jei tikslinga, nurodomos formulės bei kintamųjų šaltiniai);
- rodiklio pasiekimo momentas ir duomenų šaltinis (pvz.: stebėsenos rodiklis laikomas pasiektu, kai per vienus metus po projekto įgyvendinimo pabaigos paslaugas gavo numatytas tikslinės grupės asmenų skaičius, vadovaujantis klientų registracijos žurnalu.);
- institucija, atsakinga už duomenų apie pasiektą stebėsenos rodiklio reikšmę apskaičiavimą ir registravimą (projekto vykdytojas, administruojanti institucija, priemonės valdytojas, Statistikos departamentas ar pan.).

STEBĖSENOS RODIKLIAI

Priemonės pagrindime nurodomi priemonės įgyvendinimo stebėsenai priskirti rezultato, produkto (jei taikoma) rodikliai, jų matavimo vienetai, pradinės ir siektinos reikšmės:

Rodiklio kodas*	Priemonės veikla	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Finansavimo šaltinis (-iai)	Pradinė rodiklio reikšmė (m.)	Siektinos reikšmės	
						Tarpinė reikšmė 2025 m.	Galutinė reikšmė (m.)

* Jei rodiklis nepatvirtintas, kodas nerašomas.

VALSTYBĖS PAGALBA: EX-ANTE ALTERNATYVŲ ANALIZEI

Priemonės valdytojas privalo įvertinti priemonės lygmens valstybės pagalbos ir *de minimis* buvimą (nebuvimą) detalai atsakant į šiuos klausimus:

1. Ar finansavimą tiesiogiai ar netiesiogiai numatoma teikti ūkio subjektams (-ui) **ūkinei veiklai vykdyti**?
2. Ar finansavimas iš valstybės išteklių ūkio subjektams (-ui) suteiktų/suteikia **išskirtinę ekonominę naudą**, kurios jie/jis negautų rinkos sąlygomis?
3. Ar finansavimą numatoma teikti tam tikroms pasirinktoms prekėms gaminti ar paslaugoms vystyti, arba tam tikriems pasirinktiems ūkio subjektams (-ui), t. y. **ar finansavimo priemonė yra selektyvaus pobūdžio**?
4. Ar finansavimas **gali iškraipyti konkurenciją** ir veikti prekybą tarp ES šalių?

Atlikus analizę priemonės pagrindime nurodoma ar pagal priemonę numatoma teikti valstybės pagalbą ir koku pagrindu (pvz.: vadovaujamas išimtimis, pagal su EK suderintą schemą, de-minimis apimtyje).

Siekiant identifikuoti tikėtinos valstybės pagalbos ar de-minimis buvimą (nebuvimą) tikslinga konsultuotis su LR Konkurencijos taryba.

KLAUSIMAI, DISKUSIJOS

PERTRAUKA iki 12:30

III. GERIAUSIOS PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO ALTERNATYVOS DETALIZAVIMAS IR ĮGYVENDINIMO PRIELAIDOS

GERIAUSIOS PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO ALTERNATYVOS DETALIZAVIMAS

Nustačius geriausią priemonės įgyvendinimo alternatyvą, detalizuojami alternatyvos veiksmų įgyvendinimo teisiniai apribojimai bei norminiai reikalavimai (ši informacija bus svarbi formuojant kvietimus projektams priemonės įgyvendinimo metu).

Aprašoma teisinė aplinka bei nurodoma, kokie aktualūs teisės aktai reglamentuoja pasirinktos priemonės alternatyvos (kiekvieno alternatyvos veiksmo atskirai) įgyvendinimą. Nurodoma, kokie egzistuoja **priemonės įgyvendinimo, veiklų, rezultatų kokybės standartai, finansinio tęstinumo teisiniai apribojimai, ir norminiai reikalavimai.**

PROJEKTŲ ATRANKA

Priemonės pagrindime nurodomas pasirenkamas konkretus (-ūs) priemonės (veiklų) projektų atrankos būdas (-ai) pagal veiksmus ir pagrindžiamas toks pasirinkimas.

- **Planavimo būdas** taikomas projektams, kuriais įgyvendinamos Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pavestos funkcijos, valstybės ar savivaldybių institucijų, įmonių bei įstaigų ir jų kontroliuojamų juridinių asmenų kompetencijai priklausantys veiksmai, kuriais tiesiogiai prisidedama prie pažangos priemonės uždavinių įgyvendinimo ir rezultatų pasiekimo.
- **Konkurso būdas** taikomas, kai projektų vykdytojų, turinčių teisę įgyvendinti numatytus PP priemonių veiksmus ir galinčių prisidėti prie PP priemonės uždavinių įgyvendinimo ir rezultatų pasiekimo, yra daug, o intervencijos poreikis bei finansavimo ištekliai yra riboti, ir siekama finansuoti tik geriausiai atrankos kriterijus atitinkančius projektus.

PROJEKTŲ ATRANKOS KRITERIJAI

Įvertindamas atliktos analizės rezultatus, priemonės rengėjas detalizuoja bendruosius projektų atrankos kriterijus, nustatydamas specialiuosius ir prioritetinius projektų atrankos kriterijus:

- **Specialieji atrankos kriterijai** gali nustatyti teritorijos, tikslinės grupės, projektų vykdytojo segmento, veiklų ir kitus apribojimus, siekiant tikslingai nukreipti investicijas ir kuo geriau užtikrinti priemonėje numatytų uždavinių įgyvendinimą ir rezultatų pasiekimą.
- **Prioritetiniai atrankos kriterijai** nustatomi kiekvienai PP priemonei, kai projekto atranka vykdoma konkurso būdu. Prioritetinių atrankos kriterijų tikslas – objektyviai palyginti projektų kokybę ir naudą ir išrinkti geriausius. Prioritetiniai atrankos kriterijai turi užtikrinti galimybę didžiausią prioritetą suteikti projektams, kurie turi didesnę indėlį į tikslų, uždavinių įgyvendinimą, tuo pačiu atrenkant novatoriškesnes ir efektyvesnes projektų iniciatyvas.

PROJEKTŲ ATRANKOS KRITERIJAI

Atrankos kriterijai nustatomi kiekvienai veiklai (veiksmo tipui) ir/ar kvietimui. Projektų atrankos kriterijai turi būti:

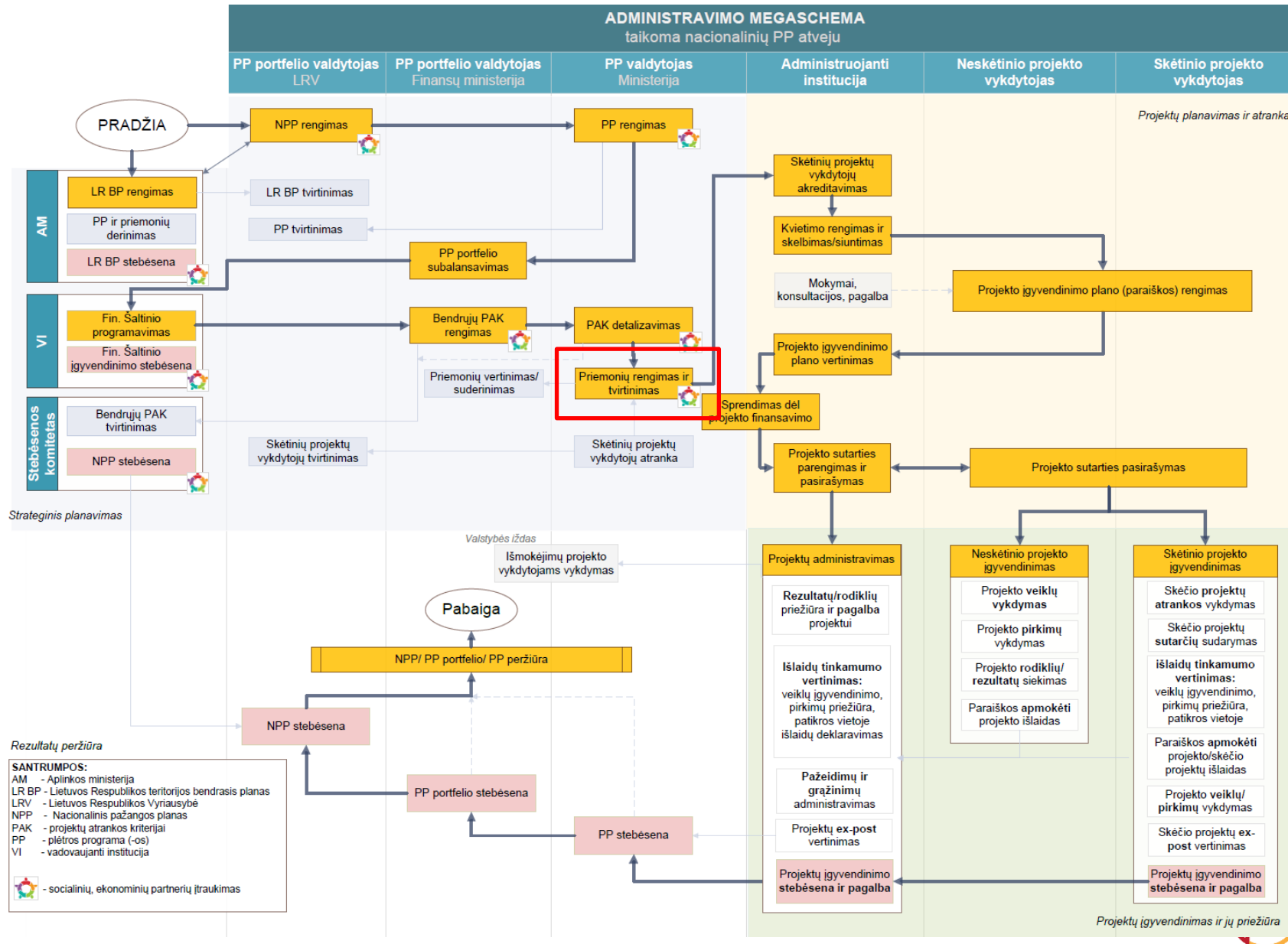
- aiškūs ir objektyvūs. Kriterijaus nustatymas turi turėti objektyvią jo pasirinkimo priežastį ir pagrindimą (sąsajos su atliktos analizės rezultatais). Jei kriterijų aprašymuose vartojamos sąvokos, jos turi būti apibrėžtos taip, kaip jas reglamentuoja esama reguliacinė aplinka.
- nediskriminuojantys. Diskriminuojančiais, atrankos kriterijais laikytini tokie kriterijai, kuriais nustatomi pernelyg aukšti arba siauri specifiniai, neadekvatūs konkrečiam kvietimo pobūdžiui reikalavimai (ribojimai).

PRIEMONĖS PROJEKTŲ VYKDYTOJAI

- Identifikuojamas priemonės vykdytojų (vykdytojų tipo) bei partnerių pasirinkimas pagal kiekvieną priemonės veiklą atskirai (jei tikslinga). (Pvz.: juridinio asmens forma, steigėjas, įstaigos ar institucijos dydis, veiklos apribojimai ir pan.) pasirinkimas.
- Jei nurodomi konkretūs priemonės projektų vykdytojai, pagrindžiama, kodėl tik jie gali vykdyti konkrečias veiklas, teikti paslaugas. Nurodoma kur konkrečiai yra ar bus nustatyti šie teisiniai apribojimai. Šiuo atveju būtina atsižvelgti į LR Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalį, t. y.: *Viešojo administravimo subjektai, įgyvendindami pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu Lietuvos Respublikoje, privalo užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę.*

SOCIALINIŲ EKONOMINIŲ PARTNERIŲ ĮTRAUKIMAS

SOCIALINIŲ EKONOMINIŲ PARTNERIŲ ĮTRAUKIMAS

Socialiniai ir ekonominiai partneriai gali būti miesto bendruomenė, profesinės sąjungos, visuomeninės organizacijos, mokslo įstaigos ir kt. dialogo su valdžios subjektais siekiančios šalys, kurios atstovauja visuomenės interesus.

Vadovaujantis SVM, socialiniai ekonominiai partneriai aktyviai dalyvauja PP rengimo ir vėlesniuose procesuose, **prisideda prie problemų analizės, priemonių formulavimo ir projektų atrankos kriterijų ir (arba) įgyvendinimo sąlygų formavimo.**

PP valdytojas, formuluodamas priemonę **įtraukia socialinius ekonominius** partnerius ir nustato partnerystės principus. Partnerių įsitraukimas ypač svarbus atliekant priemonės poreikio analizę, aptariant problemos sprendimo alternatyvas, nustatant projektų atrankos kriterijus ir įgyvendinimo sąlygas.

PP valdytojas tvirtina pažangos priemonės finansavimo planą (lėšos ir finansavimo šaltiniai) ir priemonės įgyvendinimo rezultato rodiklius **tik aptaręs su socialiniais ir ekonominiais partneriais.**

SOCIALINIŲ EKONOMINIŲ PARTNERIŲ ĮTRAUKIMAS

Priemonės pagrindime nurodoma:

- kokie socialiniai ekonominiai partneriai buvo įtraukti į priemonės rengimą ir derinimą?
- kokius pastebėjimus partneriai išsakė, į kokius pastebėjimus buvo atsižvelgta; argumentuojama jei į pastebėjimus nebuvo neatsižvelgta.
- kaip socialiniai ekonominiai partneriai bus įtraukiami įgyvendinant priemonę bei vykdant jos stebėseną?
- ar reikalingas socialinių ekonominių partnerių gebėjimų stiprinimas ar kita pagalba, siekiant juos tinkamai įtraukti į priemonės įgyvendinimą?

Jei priemonė proaktyviai prisideda prie konkrečių ES horizontaliųjų principų, tikslinga papildomai komunikuoti apie priemonės kuriamą pridedamąją vertę, socialinę atsakomybę bei sudarytas platesnes galimybes visiems naudotis investicijų rezultatais. Ši komunikacija gali būti formuojama ne tik siekiant didinti žinomumą apie priemonę, bet ir surinkti grįžtamąjį ryšį iš būsimų tiesioginių naudos gavėjų ar juos apjungiančių organizacijų.

SOCIALINIŲ EKONOMINIŲ PARTNERIŲ ĮTRAUKIMAS

Strateginio valdymo metodikoje numatyta, kad Strateginio valdymo sistemos dalyvis, rengdamas atitinkamą planavimo dokumentą viso jo rengimo ir įgyvendinimo metu turi užtikrinti **informacijos, susijusios su rengiamu arba įgyvendinamu planavimo dokumentu, viešumą ir galimybę suinteresuotosiems šalims teikti pastabas ir pasiūlymus.**

Rekomenduojama vadovautis LRV Viešųjų konsultacijų metodika, kurios tikslas – nustatyti konsultacijų vykdymo mechanizmą, kurį savo veikloje taikys LR valstybės institucijos ir įstaigos. Metodikoje apibrėžiami atviro valdymo ir konsultacijų principai, nustatomi konsultacijas vykdytys subjektai ir jų tarpusavio ryšys, nubrėžiamas viešųjų konsultacijų organizavimo ir vykdymo proceso standartas. Pagal metodikos nuostatas ir atliktų bandomųjų konsultacijų rezultatus parengtos metodikos taikymo gairės.

<https://epilietis.lrv.lt/lt/dalyvauk-priimant-ir-keiciant-sprendimus/organizuok/viesuju-konsultaciju-metodika-ir-jos-taikymo-gaires>

PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO LAIKOTARPIS: planavimas

SVM (91 p.):

Pažangos priemonės, kurioms įgyvendinti ateinančiais biudžetinais metais planuojama išmokėti pažangos lėšų, projektai turi būti parengti iki einamųjų biudžetinių metų gegužės 31 dienos.

Jeigu Portfelio valdytojas iš anksto nurodo PP valdytojui suderinti su juo konkrečios pažangos priemonės aprašymą, pažangos priemonės aprašymo projektas turi būti pateiktas Portfelio valdytojui ne vėliau kaip iki einamųjų biudžetinių metų kovo 31 dienos.

PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO LAIKOTARPIS IR PLANAS

Priemonės pagrindime detalizuojamas priemonės įgyvendinimas atsižvelgiant į **atskirų veiklų vykdymo terminus**. Nurodomas visas planuojamas priemonės įgyvendinimo laikotarpis metais (atsižvelgiant į plėtros programos įgyvendinimo laikotarpio ribas) ir argumentuotai pagrindžiama, kodėl priemonės įgyvendinimui nustatytas toks terminas. Siekiant identifikuoti priemonei reikalingą įgyvendinimo laikotarpį, tikslinga įvertinti:

- Priemonės veiklų (projektų) **apimtis, vertę, sudėtingumą**;
- **Projektų tipus** (ypač atsižvelgiant į tai ar numatomi dideli, kompleksiniai valstybei svarbūs projektai);
- Galimas rizikas dėl projektų veiklų, projektų ir visos priemonės **įgyvendinimo vėlavimo** (pvz. tikėtina daug atvirų pirkimų).
- Priemonės veiklų bei jų projektų **lygiagretaus ar nuoseklaus** įgyvendinimo galimybės ir pan.;
- PP bei priemonės trukmė gali būti iki 10 metų, todėl formuojant ilgalaikes intervencijas tikslinga įvertinti **etapavimo poreikį** - siekiant po pirmojo etapo peržiūrėti intervencijos tikslingumą ir socioekonominės, demografinės bei kitos kontekstinės situacijos pasikeitimus. Jei priemonė etapuojama, antrojo etapo tikslingumui įvertinti turi būti atnaujinami priemonės duomenys, patikrinamas intervencijos poreikis bei logika;
- Priemonės įgyvendinimo **spartą** (pvz.: atsižvelgiant į ankstesnių finansinių laikotarpių statistinius duomenis);
- Investavimo **pabaigos ir priemonės užbaigimo veiksmus**, įskaitant ex-post rodiklių stebėsenos ir pasiekimo periodus.
- Priemonės **naudos** pasireiškimo (ataskaitinį) laikotarpį.

PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO LAIKOTARPIS IR RODIKLIAI

Jei analogiška priemonė (veikla) buvo įgyvendinama anksčiau ir numatoma ją tęsti, **rekomenduojama atlikti priemonės projektų įgyvendinimo laikotarpio analizę** (tikslinga analizuoti duomenis apie faktinį projektų ir priemonės įgyvendinimo laiką, finansavimo sutarčių pratęsimo priežastis ir apimtį, rodiklių siekimo problemas).

PRIEMONĖS FINANSAVIMAS, APIMTIS IR ŠALTINIAI

Priemonės pagrindime nurodomas priemonės lėšų poreikio detalizavimas 3 metams, “viso” bei pagal finansavimo šaltinius.

Finansavimo apimtis ir šaltiniai	Lėšų poreikis (tūkst. eurų)			
	n	n+1	n+2	Iš viso
1.1. Valstybės biudžeto lėšos				
1.1.1. finansavimo šaltinio kodas ir pavadinimas				
...				
1.2. Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos				
1.2.1. finansavimo šaltinio kodas ir pavadinimas				
...				
1.3. Europos Sąjungos ir kita tarptautinė finansinė parama				
1.3.1 finansavimo šaltinio kodas ir pavadinimas				
...				
1.4. Tikslinės paskirties valstybės biudžeto lėšos				
1.4.1. finansavimo šaltinio kodas ir pavadinimas				
...				
2. Kitos lėšos				
2.1.Savivaldybių biudžetų lėšos				
2.2. Privačios lėšos				
2.3. Kitos viešosios lėšos				
IŠ VISO:				

PRIEMONĖS FINANSAVIMAS, APIMTIS IR ŠALTINIAI

SVM: ESI fondų ar kitos tarptautinės paramos finansavimo šaltinių ir valstybės biudžeto lėšos priemonių įgyvendinimo planuose turi būti planuojamos, **įvertinant galimybes pritraukti projektų vykdytojų ir (ar) partnerių nuosavas lėšas, kiek įmanoma sumažinant valstybės biudžeto lėšų poreikį.**

PP valdytojas turi įvertinti pažangos lėšų pakankamumą ir numatyti papildomo išorinio finansavimo galimybes (dalyvavimas ES vykdomose programose, fonduose ir iniciatyvose, dvišalio finansavimo programose, tarptautinių finansinių institucijų ir Lietuvos finansinių institucijų siūlomus instrumentus, viešojo ir privataus partnerystės būdo taikymą), skatinti priemonės projektų vykdytojus prisidėti prie priemonės veiklų finansavimo nuosavomis lėšomis.

Rekomenduojame peržiūrėti viešųjų investicijų finansavimo šaltinių katalogą:

<https://www.ppplietuva.lt/lt/#viesuju-investiciju-finansavimo-saltiniai>

PROGRAMA "INVESTEU" /
INVESTEU PROGRAMME / IVESTEU

Programa „InvestEU“ į vieną vietą bus sutelkta daugybė šiuo metu naudojamų ES finansinių priemonių ir bus platesniu mastu taikomas sėkmingas Investicijų plano Europai (dar vadinamo J.-C. Junckerio planu) modelis. Vykdydama programą „InvestEU“ Komisija toliau skatins investicijas, inovacijas ir darbo vietų kūrimą ir sutelks apie 650 mlrd. EUR papildomų investicijų. „InvestEU“ remiamos 4 skirtingos politikos sritys, daugiausia dėmesio skiriant tom, kuriose ES gali sukurti daugiausia pridėtinės vertės, teikdama biudžeto garantiją privačioms investicijoms pritraukti: * Tvari infrastruktūra. Projektų, susijusių su tvaria energetika, skaitmeniniu junglumu, transportu, žiedine ekonomika,...

ATRANKOS BŪDAS
Kita

FINANSAVIMO FORMA
Garantijos, Kitos finansinės priemonės

PRIEMONĖ ADMINISTRUOJAMA
LIETUVOJE
Ne

PRIEMONĖS METAI
2021-2027

Atnaujinta 2020-04-09

BENDROSIOS RINKOS PROGRAMA /
SINGLE MARKET PROGRAMME

Programos prioritetinės sritys: * Maisto sauga Užkirsti kelią gyvūnų ligoms ir augalų kenkėjams, juos kontroliuoti ir išnaikinti. Remti tvarią maisto gamybą ir vartojimą. Padėti gerinti gyvūnų gerovę. Didinti oficialiosios kontrolės veiksmingumą. * Vartotojų apsauga Užtikrinti, kad rinkoje esantys produktai būtų saugūs ir vartotojai žinotų taisykles. Padėti nacionalinėms valdžios institucijoms veiksmingai dirbti kartu ir bendrauti. * Konkurencingumas Teikti įvairių rūšių paramą įmonėms, ypač MVĮ: finansinę paramą, pvz: dotacijas ir MVĮ paskolų garantijas iš „InvestEU“ fondo; sudaryti lengvesnes sąlygas patekti į rinką ir sumažinti administracinę naštą; padėti įsisavinti inovacijas...

ATRANKOS BŪDAS
Konkursas, Patvirtintų projektų finansavimas, Pirkimų (įsigijimų) konkursai, Kita

FINANSAVIMO FORMA
Dotacija, Garantijos, Viešieji pirkimai, Apdovanojimai

PRIEMONĖ ADMINISTRUOJAMA
LIETUVOJE
Ne

PRIEMONĖS METAI
2021-2027

Atnaujinta 2020-04-09

MUITINIO TIKRINIMO ĮRANGOS PARAMOS PRIEMONĖ /
FINANCIAL SUPPORT FOR CUSTOMS CONTROL EQUIPMENT / CCE

Komisija siūlo steigti naują Integruoto sienų valdymo fondą pagal biudžeto išlaidų kategoriją „Migracija ir sienų valdymas“. Naujojo fondo paskirtis – teikti daugiau itin svarbios paramos valstybėms narėms siekiant apsaugoti bendras Sąjungos išorės sienas. Integruoto sienų valdymo fondas prisidės prie tolesnio bendros vizų politikos plėtojimo ir Europos integruoto sienų valdymo įgyvendinimo valstybėse narėse, siekiant padėti kovoti su neteisėta migracija ir palengvinti teisėtą keliavimą ir prekybą. Finansavimas turėtų ir toliau padėti valstybėms narėms gerinti ir plėtoti savo gebėjimus šiose srityse ir stiprinti bendradarbiavimą, be kita ko, su atitinkamomis Sąjungos agentūromis...

ATRANKOS BŪDAS
Patvirtintų projektų finansavimas

FINANSAVIMO FORMA
Dotacija

PRIEMONĖ ADMINISTRUOJAMA
LIETUVOJE
Ne

PRIEMONĖS METAI
2021-2027

Atnaujinta 2020-04-09

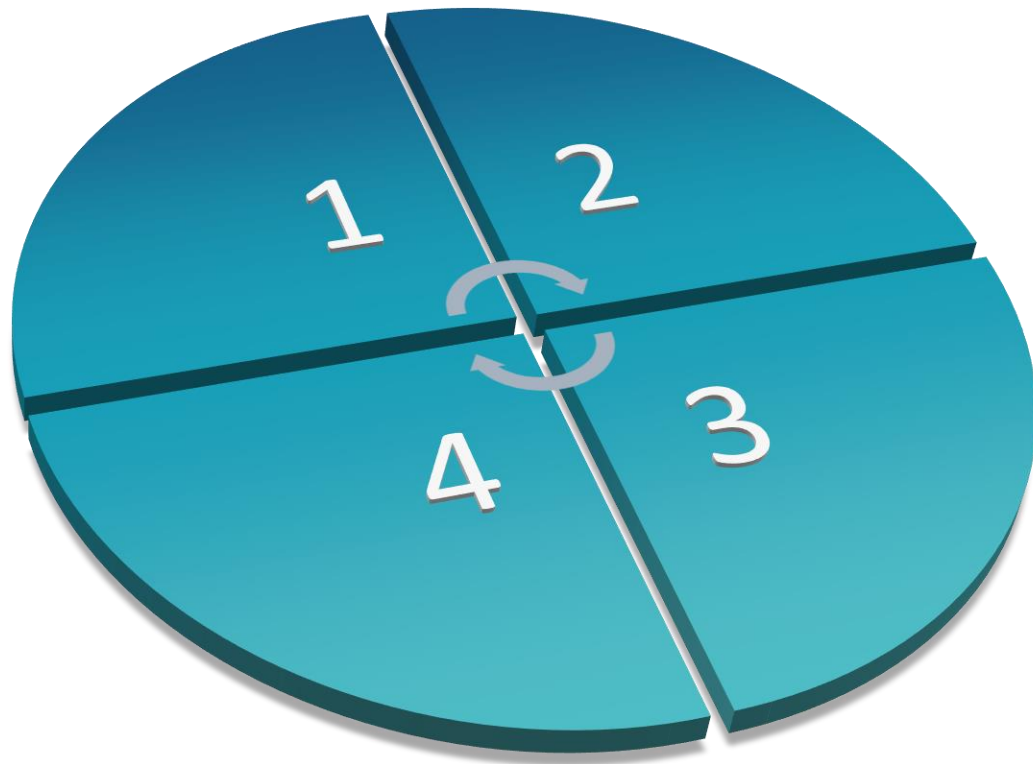
VIEŠOSIOS IR PRIVAČIOS PARTNERYSTĖS TAIKYMO GALIMYBIŲ VERTINIMAS RENGIANT PAŽANGOS PRIEMONES

VPSP – tai įvairios viešojo ir privataus subjektų bendradarbiavimo formos (apibrėžtos Investicijų, Koncesijų, Turto įstatymuose), kurių metu privatus subjektas užtikrina **infrastruktūros, reikalingos viešojo subjekto paslaugų teikimui, finansavimą**: vykdo jos statybą ir eksploatavimą, o taip pat teikia Paslaugas.

Valstybės arba savivaldybės institucija perduoda jos funkcijoms priskirtą Veiklą Privačiam subjektui, o Privatus subjektas investuoja į šią Veiklą ir jai vykdyti reikalingą turtą, už tai gaudamas įstatymų nustatytą atlyginimą

Naudojant išorinius finansavimo šaltinius (ESI) dažnai norima pilnai pasinaudoti visomis finansavimo galimybėmis ne visuomet pagalvojant kas vėliau mokės už viso sukurto turto palaikymą.

KADA VIEŠOJO IR PRIVATAUS SUBJEKTŲ BENDRADARBIAVIMAS LAIKOMAS VIEŠOJO IR PRIVATAUS SEKTORIŲ PARTNERYSTĖ (VPSP)

01

Ilgalaikis bendradarbiavimas perduodant reikalingo turto projektavimą, kūrimą ir eksploatavimą privačiam partneriui

02

Paslaugų teikimo perdavimas ir paslaugų kokybės valdymas pagal nustatytus kriterijus (nėra paslaugos – nėra mokėjimo)

03

Galimybė investuoti į infrastruktūrą dabar, ir atsiskaityti vėliau, arba Skolintis nedidinant valstybės skolos

04

Galimybė pasidalinti riziką ir galimybė Privačiam partneriui ją geriau suvaldyti

Kodėl svarbu suprasti ir valdyti visus turto gyvavimo ciklo kaštus ir kuo gali padėti VPSP naudojimas?

Eksplotavimas ir paslaugos teikimas

Statyba
(dažnai finansuojama ES SF)

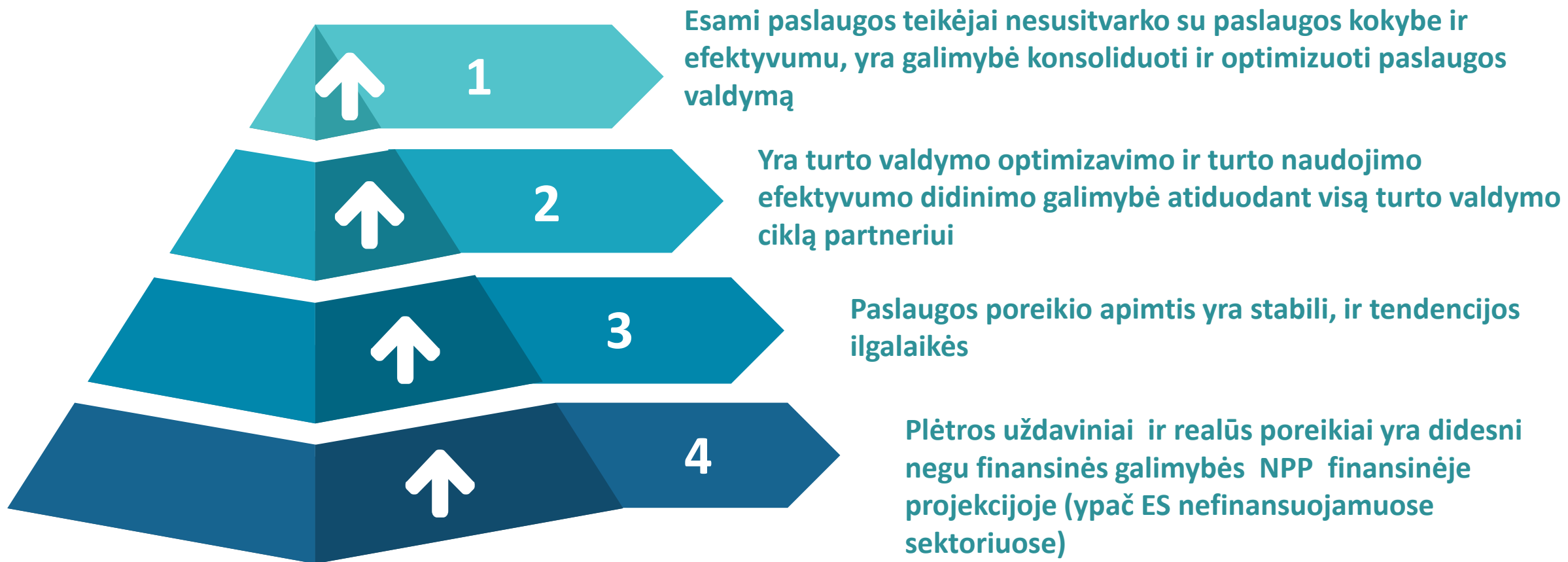
Projektavimas

Techninės klaidos turinčios įtaką statybos ir eksploataavimo kaštams

Atskiras pirkimas: Mažiausia kaina ir rizikos ignoravimas
Projektavimo klaidų taisymas

Šios kainos tradiciniuose pirkimuose niekas nežino ir nekontroliuoja
Šiame etape sumokame už visas ankstesnes klaidas
VPSP projektuose visa rizika yra vienuose rankose

KADA TIKSLINGA SVARSTYTI VPSP TAIKymo GALIMYBĘ RENGIANT PRIEMONĘ?

Ekonominių paslaugų atveju, viešasis sektorius NETURI TEISĖS teikti tokias paslaugas, tačiau nuolat naudojant ESIF finansavimą kuria turtą tokioms paslaugoms teikti

VPSP LIETUVOJE (2020 M. LIEPOS 1 D.)

VPSP sutartys

8 sutartys
Energetikos, įskaitant šilumos ir elektros energijos, naftos ir gamtinių dujų išgavimą, perdavimo, skirstymo, tiekimo srityje

3 sutartis
Teisėsaugos srityje

2 sutartis
Švietimo srityje

8 sutartys
Viešojo transporto infrastruktūros, kelių, tiltų, tunelių, parkavimo ir kitos kelių transporto infrastruktūros srityje

20 sutarčių
Kultūros, sporto, laisvalaikio leidimo, turizmo objektų, įrenginių ir kitos infrastruktūros srityje

15 sutarčių
Atliekų naudojimo, perdavimo ir tvarkymo srityje

Dėl VPSP taikymo kreipkitės:

CPVA Viešosios ir privačios partnerystės skyrius

www.ppplietuva.lt

Tel. (8-5) 251 4399

Projektų atrankos būdai: P – planavimas, K – konkursas, R – regionų projektų atranka.

IV SKYRIUS PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO VEIKLŲ SUVESTINĖ

Veikla	Veiklos (projekto) tipas ²⁴	Galimi pareiškėjai ²⁵	Projektų atrankos būdas ^{13,26}	Valstybei svarbus ar (ir) Vyriausybės prioritetinis projektas ²⁷ (įrašomas požymis: VS, VP) ²⁸	Pridedama prie HP ²⁹ (Taip / Ne)	Valstybės pagalba ³⁰ (Taip / Ne)	Finansavimo forma ³¹ <small>32</small>	Finansavimo suma ³³ (tūkst. eurų) ⁷	Finansavimo šaltinis (-iai) ⁷	Įgyvendinimo pradžia (metai, ketv.) ⁷	Rodiklis	Siektina rodiklio reikšmė	Administruojančioji institucija ¹³ , <small>34</small>	Dalyvaujanti ministerija <small>35</small>
1. (veiklos pavadinimas)														
1.1. (projekto pavadinimas)														
2.														
3.														
4.														
...														

R – reguliacinis,
I – investicinis,
K – komunikacinis

Valstybei svarbaus projekto požymis suteikiamas pagal SVM nustatytus kriterijus, Vyriausybės veiklos prioritetų įgyvendinimo projekto požymis suteikiamas atsižvelgiant į Vyriausybės patvirtintą prioritetinių darbų sąrašą.

Tik jeigu veiksmo tipas I arba K:
Finansavimo formos: S – grąžinamoji subsidija, NS – negrąžinamoji subsidija, FP – finansinė priemonė

Priemonės veiklų įgyvendinimo pradžia nuo priemonės patvirtinimo iki 2030 m.

Priemonės veiklas ar projektus administruojanti institucija

KOMPETENCIJŲ UGDYMAS IR PAGALBA MINISTERIJOMS

KONSULTACIJOS MINISTERIJOMS DĖL PRIEMONIŲ RENGIMO

Priemonių parengtumo reikalavimai, kad konsultacija galėtų būti suteikta:

- Priemonė turi būti suformuluota ir apsvarstyta darbo grupėje;
- Užpildyta priemonės skaičiuoklė;
- Suformuluoti konkretūs klausimai.

Rekomenduojama, kad ministerijose būtų stacionari priemonių rengimo komanda, kuri konsultacijų metu augintų savo kompetencijas ir vėliau rengiamos priemonės taptų kokybiškesnės, reiklautų mažiau konsultacijų ir korekcijų.

**AČIŪ UŽ DĒMESJ!
KLAUSIMAI IR DISKUSIJOS?**

PPP LIETUVA
CENTRINĒ PROJEKTU
VALDYMO AGENTŪRA

